

gemeente
Zoetermeer

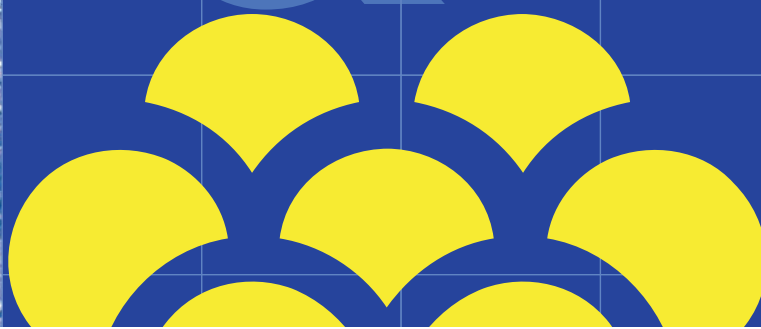
Armoedemonitor

Zoetermeer 2010

O&S

Onderzoek & Statistiek

Armoedemonitor Zoetermeer 2010

mei 2011

Opdrachtgever:
Hoofdafdeling Welzijn,
afdeling WZI, beleid en implementatie

Marieke Bosch

Uitvoering:
KWIZ, Groningen
Databewerking

Afke Vreeling

Gemeente Zoetermeer, hoofdafdeling Bestuur,
afdeling FB, Onderzoek & Statistiek
Data-analyse en verslaglegging

Janny Luggens
Annemiek van Soest

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Voorwoord	5
Samenvatting	7
Inleiding	9
1 Minimahuishoudens in Zoetermeer	11
1.1 Kenmerken alle huishoudens	11
1.2 Aantal minimahuishoudens	13
1.3 Kenmerken minimahuishoudens	14
1.4 Huishoudens naar leeftijd	19
1.5 Langdurige minima	20
1.6 Verdeling minimahuishoudens over de stad	23
1.7 Personen met een minimuminkomen	26
1.8 Kinderen	27
2 Instrumenten voor financiële ondersteuning	31
2.1 Regelingen voor het minimabeleid	31
2.2 Bijzondere Bijstand	31
2.3 Collectieve ziektekostenverzekering	34
2.4 ZoetermeerPas	36
2.5 Toeslag ouderen	38
2.6 Toeslag chronisch zieken en gehandicapten	40
2.7 Vergoeding schoolkosten	41
2.8 Langdurigheidstoeslag	43
2.9 Schuldhulpverlening	44
2.10 Kwijtscheldingen	46
2.11 Huurtoeslag	48
2.12 Bereik vergeleken	48
2.13 Gebruik meerdere voorzieningen	50
3 Gezinnen met kinderen	53
3.1 Duur inkomen	53
3.2 Bron inkomen	53
3.3 Leeftijd	54
3.4 Herkomst	55
3.5 Wijken	56
4 Alle minimahuishoudens (100%, 110% en 120%)	57
4.1 Inkomensbron	57
4.2 Huishoudtype	58
4.3 Leeftijd	59
4.4 Duur inkomen	60
Bijlagen	61
BIJLAGE I Verantwoording en definities	61
BIJLAGE II Bronnen voor het bepalen van de doelgroep	65
BIJLAGE III Aantal gezinnen met kinderen tot 18 jaar naar buurt	67
BIJLAGE IV Aandeel minimahuishoudens met kinderen tot 110% van het wsm naar buurt ...	67
BIJLAGE V Regelingen	69

Voorwoord

Voor u ligt de eerste Zoetermeerse armoedemonitor. Hierin vindt u de cijfers en analyses rond armoede in Zoetermeer uit het jaar 2009. De monitor bevat de volgende onderwerpen:

- de omvang en de samenstelling van de groep mensen die in Zoetermeer van een minimuminkomen leeft;
- het gebruik van maatregelen/voorzieningen die de gemeente kan treffen om deze groep materieel te ondersteunen (zoals de Zoetermeerpas, kwijtschelding van belastingen, bijzondere bijstand en schuldhulpverlening).

Met deze monitor hebben we een goed overzicht van het aantal minimahuishoudens in onze stad, de risicogroepen en het bereik van de diverse regelingen en voorzieningen. Nu we de doelgroepen kennen en weten wie welke regeling niet gebruikt, kunnen we gericht actie ondernemen.

Deze monitor betreft een zogenaamde nulmeting en biedt ons inzicht in de huidige situatie en is daarmee een belangrijke bouwsteen voor de herijking van het Zoetermeerse armoedebeleid. Dit is zeker relevant gezien de landelijke ontwikkeling, zoals de aangekondigde normering van het minima-beleid op 110%. In een volgende armoedemonitor kunnen we ook kijken naar de stijging en daling van de armoede in onze stad.

Zoetermeer voert al jaren een actief armoedebeleid. We hopen erop dat we in de tweede monitor kunnen aangeven dat de armoede in onze stad is afgenomen. Want elke inwoner die opgroeit in armoede is er een te veel.

Edo Haan

Wethouder Sociale Zaken & Werkgelegenheid gemeente Zoetermeer

Samenvatting

In Zoetermeer wonen in 2010 in totaal 4.353 huishoudens met een inkomen tot 100% van het wettelijk sociaal minimum (wsm). Dit is 8,2% van alle huishoudens in Zoetermeer. Tot 110% van het wsm is het aantal huishoudens 4.822 en tot 120% komen er nog eens 1.093 huishoudens bij.

De meeste regelingen in Zoetermeer zijn bestemd voor de groep van 110%. Derhalve wordt in deze monitor vooral op deze groep nader ingegaan. In de tekst wordt met de term 'minimahuishoudens' deze groep bedoeld. Van alle huishoudens behoort 9,1% tot deze minimagroep. Landelijk gezien ligt dit percentage met 10,5% hoger.

Deze armoedemonitor bevat de aantallen minima-huishoudens die bij de gemeente Zoetermeer een minimaregelingen afnemen, en/of een WWB of AOW-uitkering ontvangt. De groep werkende armen is gedeeltelijk in beeld in de armoedemonitor. Werkende armen die op geen enkele regeling van de gemeente een beroep doen zijn buiten beeld gebleven. Dit kunnen zowel mensen met een laagbetaalde baan als kleine zelfstandigen met een laag inkomen zijn.

Kenmerken minimahuishoudens

Van de minimahuishoudens in Zoetermeer heeft 39% een WWB inkomen, een kwart een inkomen uit AOW en 36% een ander inkomen dan hiervoor genoemd.

In Zoetermeer is 9% van alle huishoudens een éénoudergezin, landelijk is dit 7%. En van de minimahuishoudens in Zoetermeer is 30% éénoudergezin.

Van de huishoudens met een inkomen tot 110% van het wsm in Zoetermeer is 44% alleenstaand. Van alle Zoetermeerse huishoudens is dit 31%. Dit is in lijn met het landelijke beeld: onder de minima bevinden zich veel alleenstaanden en alleenstaande ouders.

Van alle alleenstaanden in Zoetermeer heeft 13% een minimuminkomen. Landelijk gezien heeft 19% van de alleenstaanden een minimuminkomen. In Zoetermeer is 30% van de éénoudergezinnen afhankelijk van een minimuminkomen, landelijk is dit 28%.

De leeftjidsverdeling van de minimahuishoudens wijkt niet af van de leeftjidsverdeling van alle Zoetermeerse huishoudens. Absoluut gezien bevindt de grootste groep minimahuishoudens zich in de leeftjidscategorie van 40 tot 65 jaar, de helft van de minima valt in deze groep. Een kwart van de minimahuishoudens is 65 jaar of ouder.

Allochtone Zoetermeeders zijn oververtegenwoordigd onder de minima. Van alle huishoudens in Zoetermeer behoort 30% tot de groep allochtone Zoetermeeders. Het aandeel allochtone huishoudens onder de minimahuishoudens is met 55% een stuk hoger dan dit stedelijk gemiddelde. Bijna 17% van alle allochtone huishoudens is een minimahuishouden.

Hiervan vormen vooral de niet-westerse allochtonen met 2.112 personen ofwel 44% van alle minimahuishoudens, een grote groep.

Langdurige minima

In Zoetermeer leeft 60% van de minimahuishoudens langer dan 3 jaar van een minimuminkomen. Van deze 2.898 huishoudens is in bijna de helft van de gevallen de oudste persoon in het huishouden tussen 40 en 64 jaar (49%) in ruim eenderde van de gevallen is de oudste persoon een 65-plusser (37%).

Kinderen tot 18 jaar

Van de 26.222 kinderen in Zoetermeer leeft 13% in een huishouden met een minimuminkomen. Dit percentage ligt hoger dan het landelijke. Volgens de RIO 2008-gegevens van het CBS leeft 8% van de minderjarige kinderen in een huishouden onder 110% van het wsm. Bijna 70% van de kinderen in minimahuishoudens is van allochtone afkomst.

Spreiding over de gemeente

De buurten Palenstein en Buytenwegh springen eruit wat betreft het aandeel minimahuishoudens. In Palenstein moet 22% van de huishoudens rondkomen van een minimuminkomen. In Buytenwegh is dat 15%. Ook Meerzicht-oost, Meerzicht-west en Driemanspolder zitten met resp. 14%, 12% en 10% boven het stedelijk gemiddelde van 9%.

Bereik van de regelingen

Zoetermeer heeft diverse regelingen op het gebied van inkomensondersteuning. Een aantal daarvan is gericht op specifieke doelgroepen, zoals de toeslag voor chronisch zieken en gehandicapten, de ouderentoeslag en de vergoeding schoolkosten. Voor de meeste regelingen geldt een inkomensgrens van 110% van het sociaal minimum. Alleen de ZoetermeerPas en de schoolkostenvergoeding kennen een inkomensnorm van 120%.

Het bereik van de verschillende regelingen wordt berekend door het gebruik ervan af te zetten tegen de potentiële doelgroep (bepaald op basis van de inkomensgrens). Enige nuancering is hierbij op zijn plaats. Er is geen rekening gehouden met mensen die vanwege de vermogenstoets of andere redenen niet voor een regeling in aanmerking komen. Ook is er geen zicht op de bewust niet-willers (mensen die er bewust voor kiezen om geen beroep op een regeling te doen maar wel in beeld zijn vanwege hun minimuminkomen). Zo kan de potentiële doelgroep dus in werkelijkheid kleiner zijn, en het bereik groter, dan nu in het rapport is weergegeven.

Vergelijk met andere gemeenten

Het bereik van Zoetermeer is voor vier regelingen vergeleken met vijf andere gemeenten, van dezelfde grootte of liggend in de regio, nl. Almere, Den Bosch, Den Haag, Leidschendam-Voorburg en Pijnacker-Nootdorp. We zien dat Zoetermeer het gemiddeld doet.

Een kanttekening bij een vergelijking met andere gemeenten is dat regelingen per gemeente kunnen verschillen omdat minimabeleid een lokale aangelegenheid is.

Inleiding

De gemeente wil een goed armoedebeleid voeren. Met behulp van extra regelingen (zoals o.a. de Zoetermeerpas, kwijtschelding van belastingen, bijzondere bijstand en schuldhulpverlening) wordt aan huishoudens die nauwelijks rond kunnen komen meer financiële ruimte geboden.

Bij de afdeling WZI bestaat de behoefte om het armoedebeleid periodiek te monitoren. Men wil inzicht in de ernst van de armoedeproblematiek en het (non)-gebruik van gemeentelijke regelingen.

Door onderzoeksbureau KWIZ zijn met behulp van gegevens uit diverse (gemeentelijke) registratiebronnen de omvang en samenstelling van de verschillende groepen inkomens tot 100%, 110% en 120% van het wettelijk sociale minimum in kaart gebracht.

KWIZ heeft de volgende bestanden gekoppeld:

- bevolkingsgegevens vanuit de gemeentelijke basisadministratie (GBA) met een peildatum van 18 mei 2010;
- inkomensgegevens vanuit de registraties van WZI, de kwijtschelding van gemeentelijke heffingen en de landelijke belastingdienst¹;
- gebruiksgegevens uit de registratie van de schuldhulpverlening;

De peildatum van de gegevens is 2009. Voor de ZoetermeerPas is de peildatum mei 2010.

Verder zijn het CBS, het SCP en VROM als bron geraadpleegd.

De gekoppelde bestanden zijn aan de afdeling O&S van de gemeente Zoetermeer geleverd en op basis hiervan heeft O&S voorliggend rapport samengesteld. In dit rapport wordt ingegaan op:

- Omvang en samenstelling van de klant- en doelgroep voor het armoedebeleid;
- Het (non)-bereik van de verschillende regelingen

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 worden kenmerken gegeven van Zoetermeerse huishoudens, afgezet tegen landelijke cijfers. Vervolgens wordt ingegaan op de minimahuishoudens met een inkomen tot 110% van het wettelijk sociaal minimum (wsm).

Hoofdstuk 2 geeft informatie over het gebruik van de inkomensondersteunende regelingen.

In hoofdstuk 3 zijn gegevens opgenomen over (minima)huishoudens met kinderen in Zoetermeer.

En in hoofdstuk 4 zijn de drie inkomensgroepen 100% van het wsm, 110% van het wsm en 120% van het wsm naast elkaar gezet.

¹ Van de belastingdienst is het bestand gekregen van 65+ers met AOW met beperkt pensioen en beperkt vermogen (grenzen op basis van kwijtschelding gemeentelijke belastingen)

1 Minimahuishoudens in Zoetermeer

Het minimabeleid van de gemeente Zoetermeer kent regelingen voor huishoudens met een inkomen tot 100%, tot 110% en tot 120% van het wettelijk sociaal minimuminkomen (wsm). Dit hoofdstuk beschrijft de samenstelling en achtergrondkenmerken van deze huishoudens in Zoetermeer.

Leeswijzer

In de eerste paragraaf staat een overzicht van alle Zoetermeerse huishoudens en een vergelijking met landelijke cijfers. De bron voor de landelijke cijfers is het Regionaal Inkomensonderzoek (RIO) van CBS. Het peiljaar van dit onderzoek is 2007. Het peiljaar van de Zoetermeerse gegevens in deze monitor is 2009. Alleen de gegevens over het gebruik van de Zoetermeerpas hebben betrekking op alle personen die per 17 mei 2010 een pas hebben.

In paragraaf 1.2 worden de Zoetermeerse minimahuishoudens met die van andere gemeenten vergeleken. In paragraaf 1.3 worden verschillende kenmerken van de 110%-minimahuishoudens met die van alle huishoudens in Zoetermeer vergeleken. In paragraaf 1.4 tot en met 1.8 gaan we op een aantal kenmerken dieper in, te weten: leeftijd (1.4), langdurige minima (1.5), verdeling over de wijken/buurten (1.6), personen (in tegenstelling tot huishoudens) (1.7) en kinderen (1.8).

1.1 Kenmerken alle huishoudens

In de gemeente Zoetermeer wonen in 2010 in totaal 121.591 personen in 52.874 huishoudens. De gemiddelde huishoudgrootte komt daarmee uit op 2,3 personen. Dit ligt iets boven het landelijk gemiddelde per 1 januari 2010 van 2,2 personen.

Tabel 1.1.1 Huishoudens en inwoners

Aantal huishoudens	52.874
Aantal inwoners	121.591
Gemiddelde huishoudgrootte	2,3

Bron: Gekoppelde bestanden Zoetermeer

Huishoudtype

De huishoudsamenstelling in Zoetermeer wijkt op sommige onderdelen af van het landelijke beeld. Zo ligt het percentage alleenstaanden in Zoetermeer lager dan landelijk. Het aandeel alleenstaanden en meerpersoons huishoudens met kinderen is hoger dan het landelijk gemiddelde.

Tabel 1.1.2 Huishoudens naar type

Huishoudtype	Aantal Zoetermeer	% Zoetermeer	% Landelijk
Alleenstaand	16.628	31,4%	36,1%
Eénouder gezin	4.815	9,1%	6,6%
Meerpersoons zonder kinderen	15.575	29,5%	29,5%
Meerpersoons met kinderen	15.856	30,0%	27,7%
Totaal	52.874	100,0%	100,0%

Bron: Gekoppelde bestanden Zoetermeer en CBS

Leeftijd

In de volgende tabel staat een overzicht van de huishoudens naar leeftijdsopbouw. Deze tabel is samengesteld op basis van de leeftijd van de oudste persoon in het huishouden.

Tabel 1.1.3 **Leeftijdsopbouw huishoudens naar leeftijd oudste lid van het huishouden**

	Aantal Zoetermeer	% Zoetermeer	% Landelijk
< 18 jaar	52	0,1%	0,1%
18 tot 27 jaar	2.913	5,5%	8,0%
27 tot 40 jaar	10.287	19,5%	21,1%
40 tot 65 jaar	27.988	52,9%	47,7%
65 jaar en ouder	11.634	22,0%	23,1%
Totaal	52.874	100,0%	100,0%

Bron: Gekoppelde bestanden Zoetermeer en CBS

De verdeling naar leeftijd laat zien dat het aandeel 40 tot 65-jarigen hoger ligt dan het landelijk gemiddelde.

Etniciteit

De volgende tabel geeft de verdeling van de huishoudens naar etnische achtergrond weer. De etniciteit van het huishouden is bepaald op basis van de etniciteit van de oudste persoon. Een inhoudelijke beschrijving van de categorieën staat in bijlage I.

Tabel 1.1.4 **Huishoudens naar bevolkingsgroep**

	Aantal	%
Autochtonen	36.973	70%
Surinamers	3.525	7%
Antillianen	1.102	2%
Turken	330	1%
Marokkanen	574	1%
Overig niet westers	2.714	5%
Westerse allochtonen	7.656	14%
Totaal	52.874	100%

Bron: Gekoppelde bestanden Zoetermeer

Van alle huishoudens in Zoetermeer is 30% van allochtone afkomst. Door definitieverschillen is geen goed vergelijk met landelijke cijfers mogelijk. Op persoonsniveau kan dit wél.

Tabel 1.1.5 **Personen naar bevolkingsgroep**

	Aantal Ztm	% Ztm	% NL
Autochtonen	87.193	71,7%	79,7%
Surinamers	8.175	6,7%	2,1%
Antillianen	2.533	2,1%	0,8%
Turken	990	0,8%	2,3%
Marokkanen	1.873	1,5%	2,1%
Overig niet westers	7.517	6,2%	3,9%
Westerse allochtonen	13.310	10,9%	9,1%
Totaal	121.591	100,0%	100,0%

De verdeling op persoonsniveau naar etniciteit laat zien dat het aandeel autochtonen lager ligt dan landelijk. Het aandeel Zoetermeerse niet-westerse allochtonen ligt hoger dan het landelijke, met name het aandeel Surinamers.

1.2 Aantal minimahuishoudens

In onderstaande tabel staat een overzicht van de inkomensverdeling van huishoudens in de gemeente Zoetermeer.

Tabel 1.2.1 Minimahuishoudens naar inkomen

	100%	110%		120%		Alle huishoudens
	Aantal	Aantal	Cum.	Aantal	Cum.	
Zoetermeer 1-1-2010	4.353	469	4.822	1.093	5.915	52.874
% ZM	8,2%	0,9%	9,1%	2,1%	11,2%	
Landelijk 1-1-2008 *	575	137	712	244	956	6.768
% NL	8,5%	2,0%	10,5%	3,6%	14,1%	

* x duizend

Landelijk: tenminste 1 jaar behorend tot de doelgroep

Bron: Gekoppelde bestanden Zoetermeer en CBS

Van het totaal aantal huishoudens in Zoetermeer (52.874) leven 5.915 huishoudens onder het niveau van 120% van het wsm, dat is 11,2%. Hiervan hebben 4.822 huishoudens een inkomen onder 110% van het wsm (9,1%). Landelijk gezien ligt dit percentage hoger: 10,5%.

4.353 huishoudens hebben een inkomen onder het niveau van 100% van het wsm, dat is 8,2%.

Tabel 1.2.1 Minimahuishoudens en personen in minimahuishoudens

	Huishoudens		Personen	
	Aantal	%	Aantal	%
100% van het wsm	4.353	8,2%	9.485	7,8%
110% van het wsm (cum)	4.822	9,1%	10.520	8,7%
120% van het wsm (cum)	5.915	11,2%	13.016	10,7%
> 120% van het wsm	46.959	88,8%	108.575	89,3%
Alle Zoetemeerse huishoudens	52.874	100,0%	121.591	100,0%

Op persoonsniveau liggen de percentages minima iets lager dan op huishoudensniveau. Dit komt doordat er relatief veel alleenstaanden en alleenstaande ouders zijn onder de minimahuishoudens.

Vergelijk met andere gemeenten

In onderstaande tabel wordt Zoetermeer vergeleken met vier andere gemeenten.

Tabel 1.2.2 Huishoudens naar inkomen

	% Minima-huishoudens tot 100%	% Minima-huishoudens tot 110% (cum)	% Minima-huishoudens tot 120% (cum)	% Minima-huishoudens tot 130% (cum)	% Minima-huishoudens tot 140% (cum)
Zoetermeer	8,2%	9,1%	11,2%	--	
Almere	10,0%		15,0%		17,0%
Den Bosch	8,1%	9,6%	--	--	
Den Haag	12,7%	16,8%	--	22,2%	
Leidschendam-Voorburg	5,1%	7,9%	--	--	
Pijnacker-Nootdorp	3,0%	4,0%	--	--	
Nederland	8,5 %	10,5 %	14,1 %	--	

-- = geen minimabeleid voor deze inkomensgroep

Bron: Gekoppelde bestanden Zoetermeer en CBS

Zoetermeer heeft nagenoeg hetzelfde percentage minimahuishoudens met een inkomen tot 110% als Den Bosch. Leidschendam-Voorburg en Pijnacker-Nootdorp hebben een kleiner percentage, resp. 7,9% en 4,0%. Den Haag heeft met 16,8% het grootste aandeel minimahuishoudens

1.3 Kenmerken minimahuishoudens

Bij het bespreken van de kenmerken van de minimahuishoudens laten we de aantallen en percentages van de 110%-inkomensgroep zien. In de gemeente Zoetermeer zijn de meeste regelingen bestemd voor deze groep, daarom zijn deze gegevens het meest relevant bij een schets van de minima in Zoetermeer. In de tekst wordt met de term 'minimahuishoudens' deze groep bedoeld.

Onderstaande tabel geeft de inkomensbron van de minima weer.

Tabel 1.3.1 110%-Minimahuishoudens naar inkomensbron

	Aantal	%
WWB	1.887	39%
AOW	1.204	25%
Overig inkomen	1.731	36%
Totaal	4.822	100%

Ruim één derde van de minimahuishoudens leeft van een bijstandsuitkering (WWB), 39%.

Bij de overige inkomens behoren een WW-uitkering, arbeidsongeschiktheidsuitkering of een baan met een minimuminkomen. Deze inkomens zijn alleen meegeteld in deze armoedemonitor als zij ook gebruik maken van een gemeentelijke regeling.

In deze armoedemonitor zijn alle minima terug te vinden die een bijstands- of AOW-uitkering ontvangen en/of gebruikmaken van een regeling (gemeentelijke minimaregelingen of kwijschelding gemeentelijke belastingen).

Zoals gezegd is er naast deze groep nog een groep "onzichtbare armen". Deze groep bestaat uit drie verschillende subgroepen²:

- 1) Mensen met een niet-gemeentelijke uitkering die geen beroep doen op aanvullende gemeentelijke regelingen.

Een gedeelte van de minimapopulatie is niet terug te vinden via gemeentelijke registratiegegevens omdat zij consequent geen gebruik (willen) maken van de regelingen. Het zijn mensen die bijvoorbeeld een WW, WAO of WIA uitkering ontvangen. Van deze groep wil een gedeelte geen financiële gegevens overleggen. Een iets lager aandeel geef aan dat zij de hand niet wil ophouden bij de gemeente. Nog een kleiner deel vindt de opbrengsten niet opwegen tegen de kosten.³ De omvang van deze groep wordt geschat op 2% van de totale minimapopulatie.

- 2) Werkende armen die geen beroep doen op aanvullende gemeentelijke regelingen.

Daarnaast is er de groep die een laag inkomen heeft uit werk en geen gebruik maakt van de kwijschelding en andere gemeentelijke regelingen. De redenen waarom zij geen beroep doen op de regelingen zijn grotendeels gelijk aan de mensen met een niet-gemeentelijke uitkering. Daarbij zijn er ook mensen die denken dat zij hier niet voor in aanmerking komen omdat zij werken. Naar schatting is de omvang van deze groep 3% van de minimapopulatie.

² Bron KWIZ, gebaseerd op eerdere onderzoeken.

³ Benchmark gegevens KWIZ (burgeronderzoeken 2007-2008)

3) Kleine zelfstandigen

Tot slot zijn er nog de minima onder de kleine zelfstandigen die aanspraak kunnen doen op bijvoorbeeld de Bbz. In Zoetermeer zijn 4.656 ondernemingen met maximaal vijf werknemers (gegevens Kamer van Koophandel). Naar schatting behoort 10% hiervan tot de minima die van geen enkele regeling gebruik maakt.

De schatting is dat tussen de 10 en 15% van de minimahuishoudens geen gebruik maakt van de regelingen en dus niet in beeld is. Alle gegevens in deze armoedemonitor gelden voor de minimagroep van 85% tot 90% die wel in beeld is.

Huishoudtype

Als we de minimahuishoudens uitsplitsen naar huishoudtype zien we de volgende verdeling.

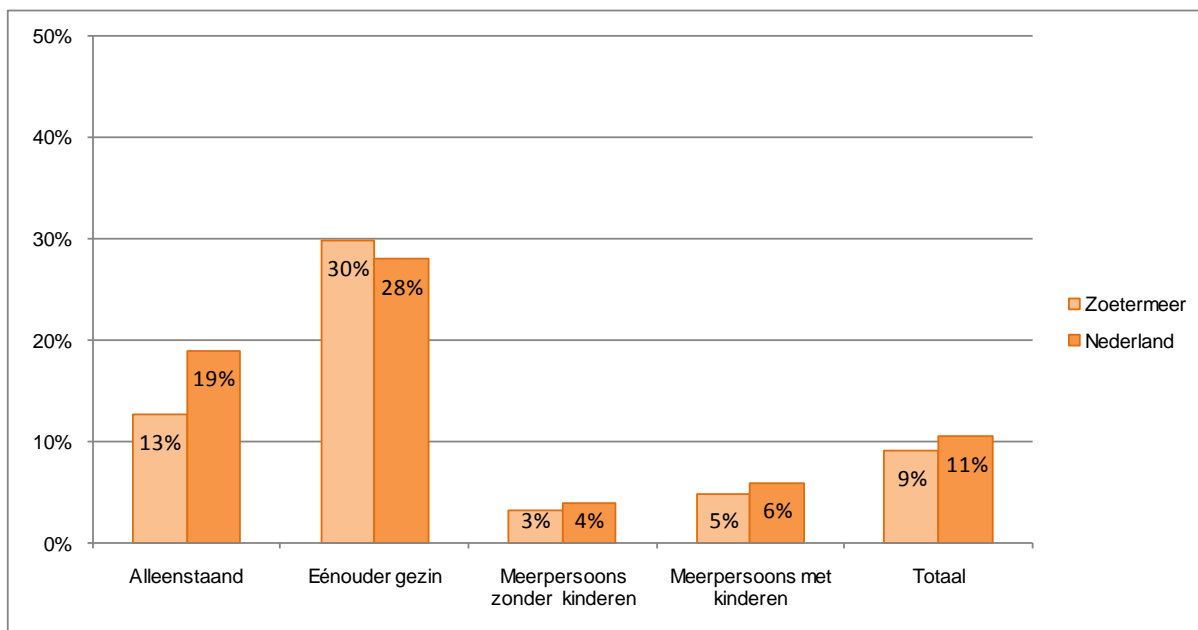
Tabel 1.3.2 110%-Minimahuishoudens naar huishoudtype

	Minimahuishoudens		Alle huishoudens		Aandeel
	Aantal	%	Aantal	%	%
Alleenstaand	2.117	44%	16.628	31%	13%
Eénouder gezin	1.437	30%	4.815	9%	30%
Meerpersoonshuishoudens, zonder kinderen	508	11%	15.575	29%	3%
Meerpersoonshuishoudens, met kinderen	760	16%	15.856	30%	5%
Totaal	4.822	100%	52.874	100%	9%

Van alle minimahuishoudens is 44% alleenstaand. Van alle Zoetermeerse huishoudens is dit 31%. Dit is in lijn met het landelijke beeld: onder de minima bevinden zich veel alleenstaanden en alleenstaande ouders.

Van alle alleenstaanden in Zoetermeer heeft 13% een minimuminkomen. Van de éénoudergezinnen in Zoetermeer is 30% afhankelijk van een minimuminkomen. Landelijk bedragen deze aandelen minima per type huishouden resp. 19% bij de alleenstaanden en 28% bij de éénoudergezinnen. Zie ook de volgende figuur.

Figuur 1.3.1 Aandeel minimahuishoudens 110% naar type huishouden, landelijk en in Zoetermeer

Bron: Gekoppelde bestanden Zoetermeer en CBS, RIO 2007

Uit bovenstaande figuur is af te lezen dat in Zoetermeer minder alleenstaanden en meer éénoudergezinnen met een minimuminkomen wonen, dan je op basis van landelijke cijfers zou verwachten.

Leeftijd

In onderstaande tabel staat een overzicht van de huishoudens op basis van de leeftijd van de oudste persoon in het huishouden.

Tabel 1.3.3 110%-Minimahuishoudens naar leeftijd van de oudste persoon in het huishouden

	Minimahuishoudens		Alle huishoudens		Aandeel
	Aantal	%	Aantal	%	%
< 18 jaar	12	0%	52	0%	23%
18 tot 27 jaar	311	6%	2.913	6%	11%
27 tot 40 jaar	862	18%	10.287	19%	8%
40 tot 65 jaar	2.435	50%	27.988	53%	9%
65 jaar en ouder	1.202	25%	11.634	22%	10%
Totaal	4.822	100%	52.874	100%	9%

In de helft van alle minimahuishoudens is de oudste persoon in het huishouden tussen 40 en 65 jaar. Van alle Zoetermeerse huishoudens is dit 53%.

Van alle huishoudens met een oudste persoon in de leeftijdsgroep 40 tot 65 jaar, heeft 9% een inkomen tot 110% van het wsm.

Dus, wat betreft de leeftijd van de oudste persoon wijken minimahuishoudens niet af van de Zoetermeerse huishoudens.

Etniciteit

De volgende tabel beschrijft de minimahuishoudens naar etnische achtergrond van de oudste persoon in het huishouden.

Tabel 1.3.4 110%-Minimahuishoudens naar etniciteit van de oudste persoon in het huishouden

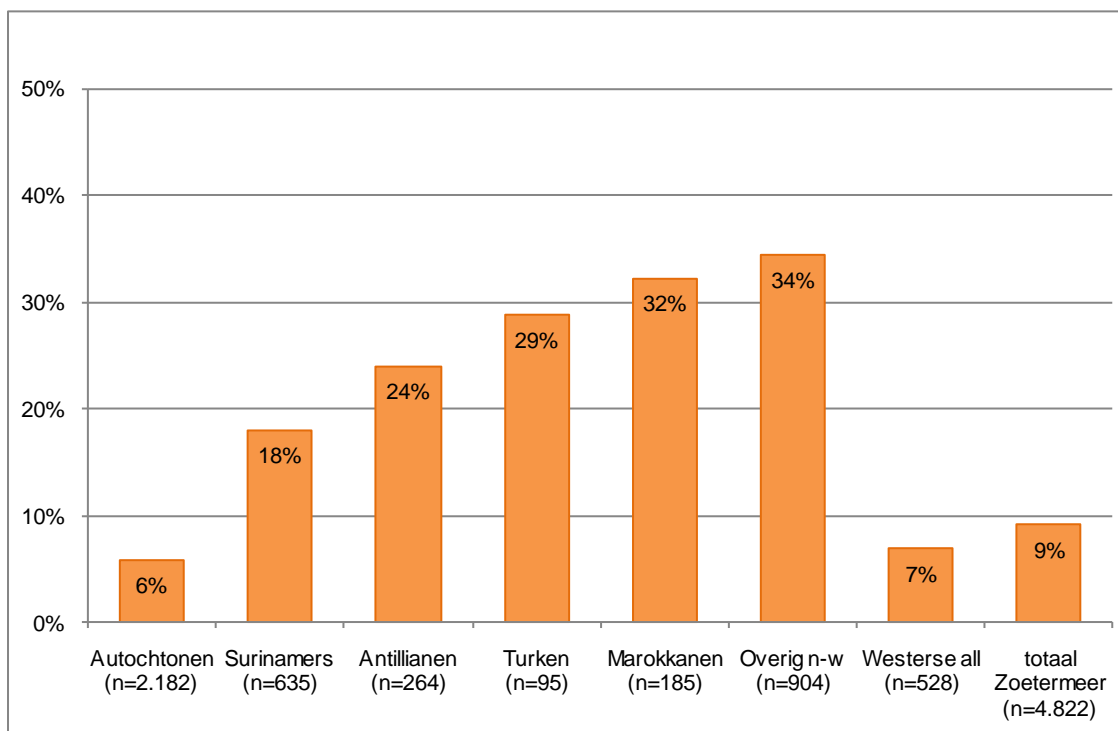
	Minimahuishoudens		Alle huishoudens		Aandeel
	Aantal	%	Aantal	%	%
Autochtonen	2.182	45%	36.973	70%	6%
Surinamers	635	13%	3.525	7%	18%
Antillianen	264	5%	1.102	2%	24%
Turken	95	2%	330	1%	29%
Marokkanen	185	4%	574	1%	32%
Overig niet westers	933	19%	2.714	5%	34%
Westerse allochtonen	528	11%	7.656	14%	7%
Totaal	4.822	100%	52.874	100%	9%

Van alle minimahuishoudens is 45% autochtoon, dat wil zeggen dat de oudste persoon in het huishouden autochtoon is (beide ouders zijn in Nederland geboren). Van alle Zoetermeerse huishoudens is 70% autochtoon.

Van alle autochtone huishoudens leeft 6% van een inkomen tot 110% van het wsm.

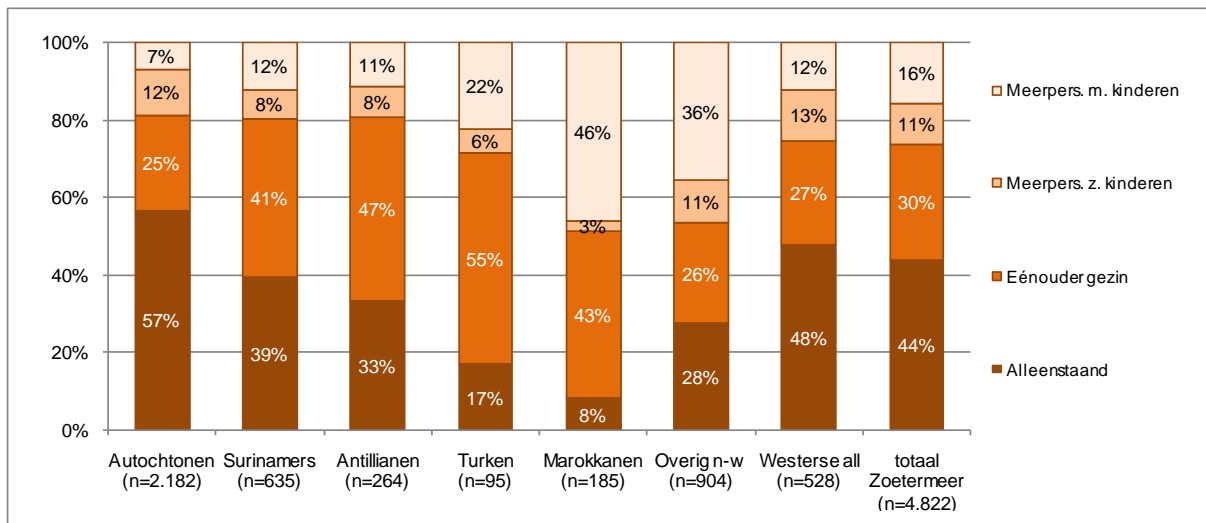
Binnen de allochtone huishoudens hebben de Turkse, Marokkaanse en overig niet-westerse huishoudens relatief vaak een minimuminkomen: resp. 29%, 32% en 34% t.o.v. 9% in heel Zoetermeer. Zie onderstaande figuur.

Figuur 1.3.2 Aandeel minimahuishoudens (110%) naar etniciteit van de oudste persoon in het huishouden

Er is vervolgens verder gekeken naar de verschillende etnische minimahuishoudens. Ten eerste, naar de verdeling van de huishoudtypen binnen de verschillende groepen. Zie onderstaande figuur.

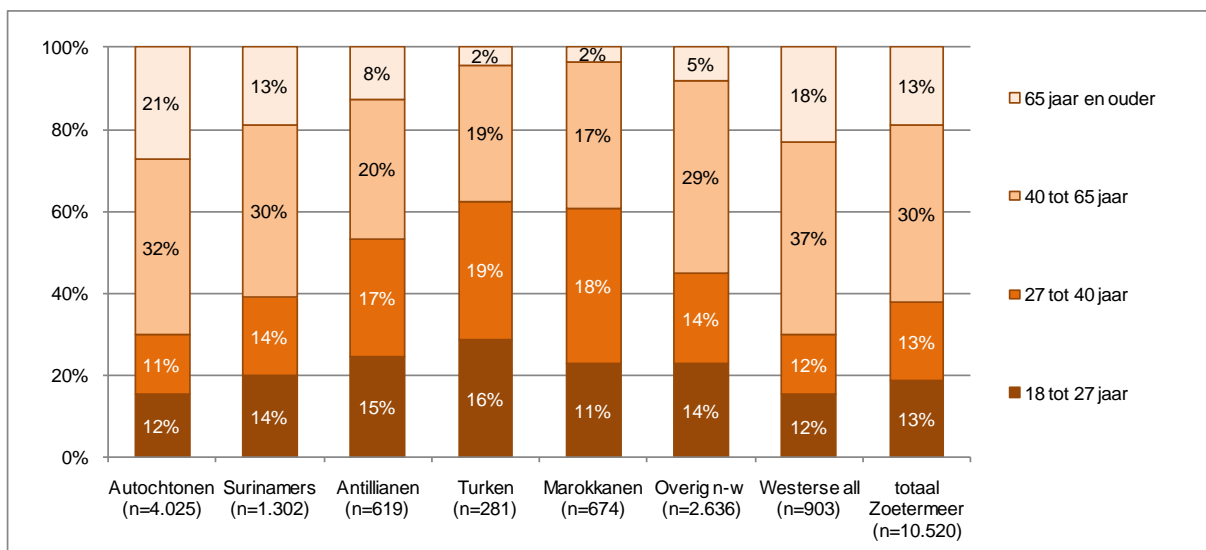
Figuur 1.3.3 Aandeel minimahuishoudens (110%) naar etniciteit van de oudste persoon in het huishouden en huishoudtype

Van alle minimahuishoudens in Zoetermeer is 44% alleenstaand, 30% van de huishoudens is éénoudergezin, 11% is meerpersoonshuishouden zonder kinderen en 16% is een meerpersoonshuishouden met kinderen. Bij de niet-westerse allochtonen wijkt dit beeld af. Met name het aandeel alleenstaanden wijkt af (kleiner) en meerpersoonshuishoudens zonder kinderen (kleiner) en het aandeel éénoudergezinnen (groter). Bij Surinamers en Antillianen is dit verschil het kleinst, bij de Marokkanen en Turken is dit verschil het grootst.

Vervolgens is er gekeken naar de verdeling van de leeftijdsgroepen binnen de verschillende etnische groepen. Zie onderstaande figuur.

Figuur 1.3.4 Aandeel personen in minimahuishoudens (110%) naar etniciteit van de oudste persoon in het huishouden en leeftijd

In heel Zoetermeer is in 13% van de minimahuishoudens de oudste persoon tussen 18 en 27 jaar. In 13% van de huishoudens is de oudste persoon tussen 27 en 40 jaar en in 13% van de huishoudens is de persoon 65 jaar of ouder. In 30% van de minimahuishoudens is oudste persoon tussen 40 en 64 jaar.

Bij de niet-westerse allochtonen (behalve de Surinamers) wijkt dit beeld af. Met name het aandeel 27-40 jaar wijkt af (groter), het aandeel 40-65 jaar (kleiner) en het aandeel 65 plussers (kleiner). Bij de Marokkanen en Turken is dit verschil het grootst.

1.4 Huishoudens naar leeftijd

Het opdelen van de huishoudens in een aantal leeftijdsgroepen biedt nader inzicht in de verschillende achtergrondkenmerken. In deze paragraaf de indeling naar leeftijd voor de huishoudens met een minimaal inkomen.

Onderstaande grafiek geeft een overzicht van de verschillende leeftijdscategorieën van de (oudste persoon in) minimahuishoudens.

Tabel 1.4.1 110%-Minimahuishoudens naar leeftijd van de oudste persoon in het huishouden

	Minimahuishoudens		Alle huishoudens		Aandeel
	Aantal	%	Aantal	%	%
Oudste persoon 18-26	311	6%	2.913	6%	11%
Oudste persoon 27-39	862	18%	10.287	19%	8%
Oudste persoon 40-64	2.435	51%	27.988	53%	9%
Oudste persoon 65+	1.202	25%	11.634	22%	10%
Totaal	4.810	100%	52.822*	100%	9%

* 52 huishoudens met een oudste persoon die jonger is dan 18 jaar zijn in dit overzicht niet meegenomen.

De leeftjidsverdeling over de minimahuishoudens komt overeen met de stedelijke verdeling.

Huishoudtype

Per leeftijdscategorie van de oudste persoon in het huishouden vergelijken we de groep minima met alle Zoetermeerse huishoudens.

Tabel 1.4.2 110%-Minimahuishoudens naar type, per leeftijdscategorie

	18-26		27-39		40-64		65+	
	Minima	Alle huishoudens	Minima	Alle huishoudens	Minima	Alle huishoudens	Minima	Alle huishoudens
Alleenstaand	49%	61%	26%	30%	37%	22%	70%	47%
Eénouder gezin	35%	7%	52%	11%	34%	12%	4%	2%
Meerpers. z. kinderen	8%	27%	5%	21%	8%	26%	21%	46%
Meerpers. m. kinderen	8%	6%	17%	38%	22%	40%	5%	4%
Totaal %	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Totaal aantal	311	2.913	862	10.287	2.435	27.988	1.202	11.634

Van de minimahuishoudens in de leeftijdsgroep 18 t/m 26 jaar is 35% een éénoudergezin. Van alle Zoetermeerse huishoudens in dezelfde leeftijdscategorie is dit 7%. In de leeftijdsgroep 27 t/m 39 jaar is ruim de helft (52%) van de minimahuishoudens een éénoudergezin, terwijl 11% van alle huishoudens een éénoudergezin is.

Zoals te verwachten bevinden zich in de leeftijdscategorie van 65 jaar en ouder veel alleenstaanden en meerpersoonshuishoudens zonder kinderen. Bij de minima in deze leeftijdscategorie is zeven van de tien huishoudens alleenstaand. Bij alle Zoetermeerse huishoudens waarin de oudste persoon de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt is dit 47%.

Duur van het inkomen

Tabel 1.4.3 110%-Minimahuishoudens naar duur van het minimum inkomen, per leeftijdscategorie

	18-26	27-39	40-64	65+
Tot een jaar	31%	11%	8%	2%
1 tot 3 jaar	49%	50%	33%	10%
3 jaar en langer	20%	40%	59%	88%
Totaal %	100%	100%	100%	100%
Totaal aantal	311	862	2.435	1.202

Bijna zes van de tien minimahuishoudens in de leeftijdscategorie van 40 t/m 64 jaar leeft drie jaar of langer van een minimum inkomen.

1.5 Langdurige minima

In deze paragraaf gaan we in op de huishoudens die langdurig een minimuminkomen hebben.

Tabel 1.5.1 110%-Minimahuishoudens naar duur inkomen

	Aantal	%
Tot één jaar	410	9%
1 tot 3 jaar	1.514	31%
3 jaar en langer	2.898	60%
Totaal	4.822	100%

In Zoetermeer leeft 60% van de minimahuishoudens 3 jaar of langer van een minimuminkomen.

Bron van het inkomen

Er is gekeken naar de bron van het inkomen bij minimahuishoudens die 3 jaar of langer een minimuminkomen hebben.

Tabel 1.5.2 Langdurige 110%-Minimahuishoudens naar bron inkomen

	Langdurige minimahuishoudens		Alle 110%-minimahuishoudens		Aandeel
	Aantal	%			%
WWB	1.263	44%	1.887	39%	67%
AOW	1.059	37%	1.204	25%	88%
Overig inkomen	576	20%	1.731	36%	33%
Totaal	2.898	100%	4.822	100%	60%

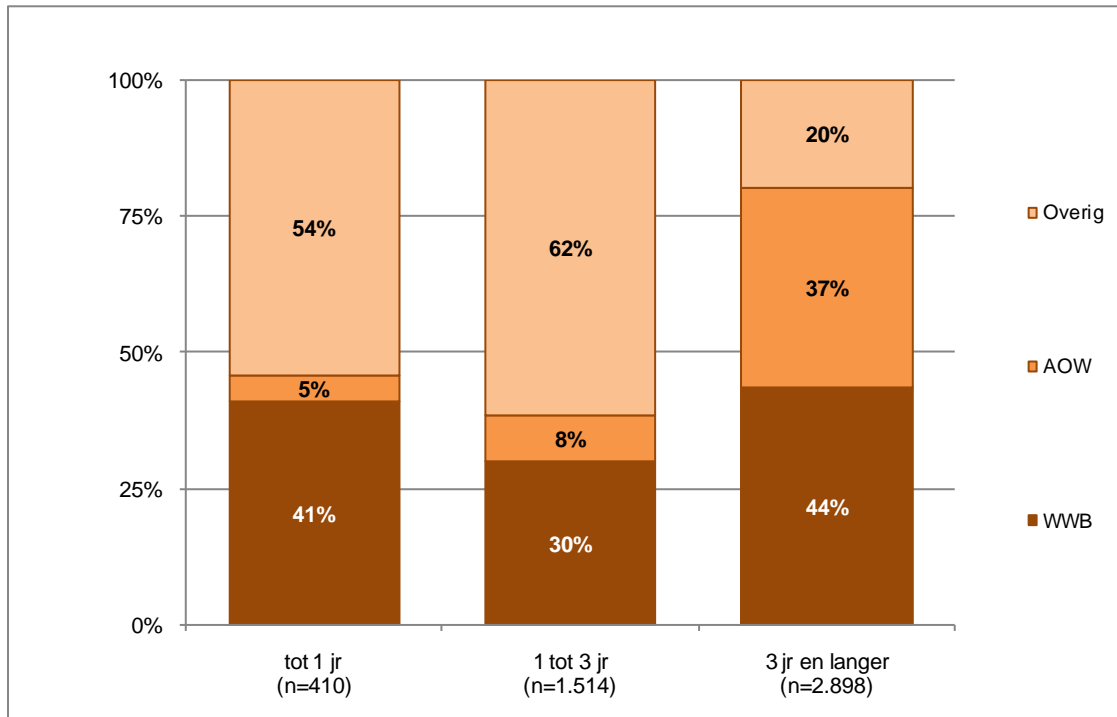
Het aandeel WWB-uitkeringen als bron van inkomen is onder langdurige minimahuishoudens hoger dan onder alle minimahuishoudens (44% t.o.v. 39%).

Van alle minimahuishoudens met een WWB-uitkering leeft 67% langer dan 3 jaar onder het minimum-niveau. Van de mensen die rond komen van een AOW-uitkering is dit 88%.

Bron van het inkomen

Per duur van het inkomen is gekeken naar de bron van het inkomen. Zie onderstaande figuur

Figuur 1.5.1 110%-Minimahuishoudens naar inkomensbron en duur inkomen

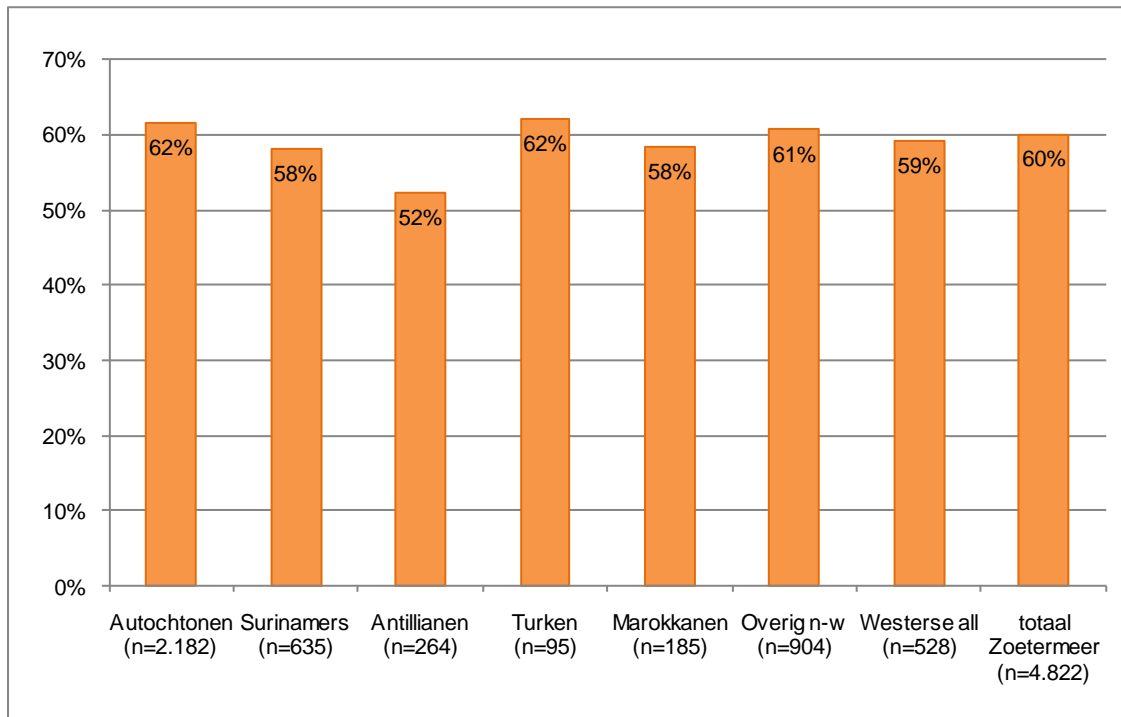

Van alle minimahuishoudens heeft van de langdurige minimahuishoudens (langer dan 3 jaar onder het niveau van 110% van het wsm) het grootste aandeel een WWB-uitkering als inkomensbron (44%).

Etniciteit

In onderstaande figuur is te zien hoe groot het aandeel is van de langdurige minima onder de minima huishoudens in Zoetermeer, naar etniciteit.

Figuur 1.5.2 Aandeel langdurige 110%-Minimahuishoudens naar etniciteit

Van alle minimahuishoudens leeft 60% langer dan 3 jaar van een inkomen onder 110% van het wsm. Binnen de Antilliaanse minimahuishoudens is het aandeel dat langdurig onder 110% van het wsm leeft, het kleinst: 52%

Leeftijd

In onderstaande tabel staan de aantallen van minimahuishoudens die langdurig onder 110% van het wsm leven, naar de leeftijd van de oudste persoon in het huishouden.

Tabel 1.5.3 Langdurige 110%-minimahuishoudens naar leeftijd oudste persoon in het huishouden

	Langdurige minimahuishoudens		Alle minima-huishoudens		Aandeel
	Aantal	%	Aantal	%	%
< 18 jaar	8	0%	12	0%	--
18 tot 27 jaar	62	2%	311	6%	20%
27 tot 40 jaar	344	12%	862	18%	40%
40 tot 65 jaar	1.427	49%	2.435	50%	59%
65 jaar en ouder	1.057	36%	1.202	25%	88%
Totaal	2.898	100%	4.822	100%	60%

Het aandeel minimahuishoudens met een 65-plusser als oudste persoon is onder langdurige minimahuishoudens hoger dan onder alle minimahuishoudens (36% t.o.v. 25%).

Van de minimahuishoudens met een 65-plusser als oudste persoon in het huishouden, leeft 88% langer dan 3 jaar onder het niveau van 110% van het wsm.

Het aantal langdurige minimahuishoudens met een oudste persoon van 18- is verwaarloosbaar klein.

1.6 Verdeling minimahuishoudens over de stad

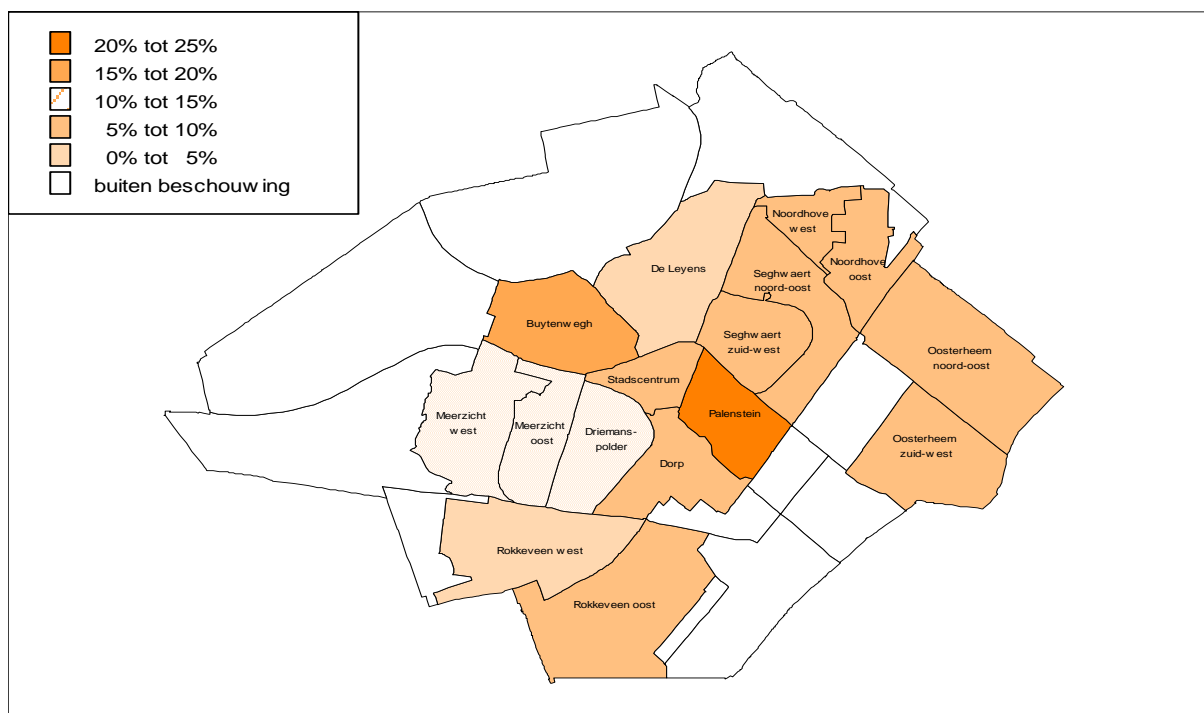
In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de verdeling van minimahuishoudens over de verschillende delen van de stad.

Tabel 1.6.1 110%-Minimahuishoudens per wijk

	Minimahuishoudens		Alle huishoudens		Aandeel
	Aantal	%	Aantal	%	%
Centrum	1.272	26%	10.415	20%	12%
Meerzicht	917	19%	7.185	14%	13%
Buytenw. de L.	817	17%	8.814	17%	9%
Seghwaert	592	12%	7.299	14%	8%
Noordhove	272	6%	3.438	7%	8%
Rokkeveen	372	8%	8.356	16%	4%
Oosterheem	564	12%	6.356	12%	9%
Overig	16	0,3%	1.011	2%	2%
Totaal	4.822	100%	52.874	100%	9%

In de wijk Centrum wonen relatief meer mensen met een minimuminkomen dan je op basis van de stedelijke verdeling zou verwachten: 26% van de minimumhuishoudens t.o.v. 20% van alle huishoudens. Van alle huishoudens in de wijk Centrum leeft 12% van een minimuminkomen.

Figuur 1.6.1 Minimahuishoudens per buurt

Palenstein is met 22% de buurt met het hoogste aandeel huishoudens met een minimum inkomen, gevolgd door Buytenwegh met 15%. De Leyens is met 3% de buurt met het laagste aandeel minima huishoudens.

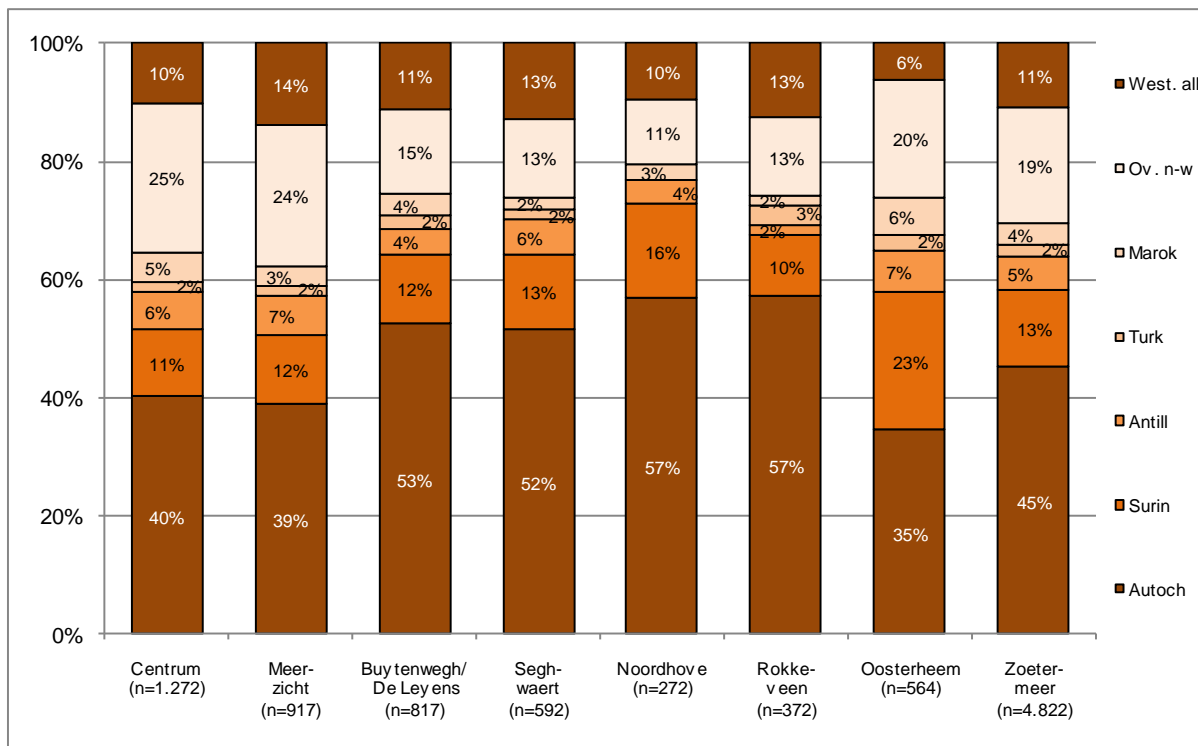
Tabel 1.6.2 Minimahuishoudens per buurt

Wijk	Bbuurt	Aantal		Alle huishoudens		Aandeel
		Aantal	%	Aantal	%	%
Centrum	Dorp	124	3%	2.284	4%	5%
	Stadscentrum	194	4%	2.162	4%	9%
	Palenstein	627	13%	2.820	5%	22%
	Driemanspolder	327	7%	3.149	6%	10%
Meerzicht	Meerzicht-west	499	10%	4.148	8%	12%
	Meerzicht-oost	418	9%	3.037	6%	14%
Buytenwegh/ De Leyens	Buytenwegh	677	14%	4.538	9%	15%
	De Leyens	140	3%	4.276	8%	3%
Seghwaert	Seghwaert-z-w	252	5%	3.450	7%	7%
	Seghwaert-n-o	340	7%	3.849	7%	9%
Noordhove	Noordhove-west	139	3%	1.477	3%	9%
	Noordhove-oost	133	3%	1.961	4%	7%
Rokkeveen	Rokkeveen-west	119	2%	3.326	6%	4%
	Rokkeveen-oost	253	5%	5.030	10%	5%
Oosterheem	Oosterheem-z-w	135	3%	1.435	3%	9%
	Oosterheem-n-o	429	9%	4.921	9%	9%
	Overig	16	0%	1.011	2%	2%
	Totaal	4.822	100%	52.874	100%	9%

Etniciteit

In onderstaande figuur is de etniciteit van de huishoudens per wijk weergegeven.

Figuur 1.6.2 110%-Minimahuishoudens naar etniciteit per wijk*

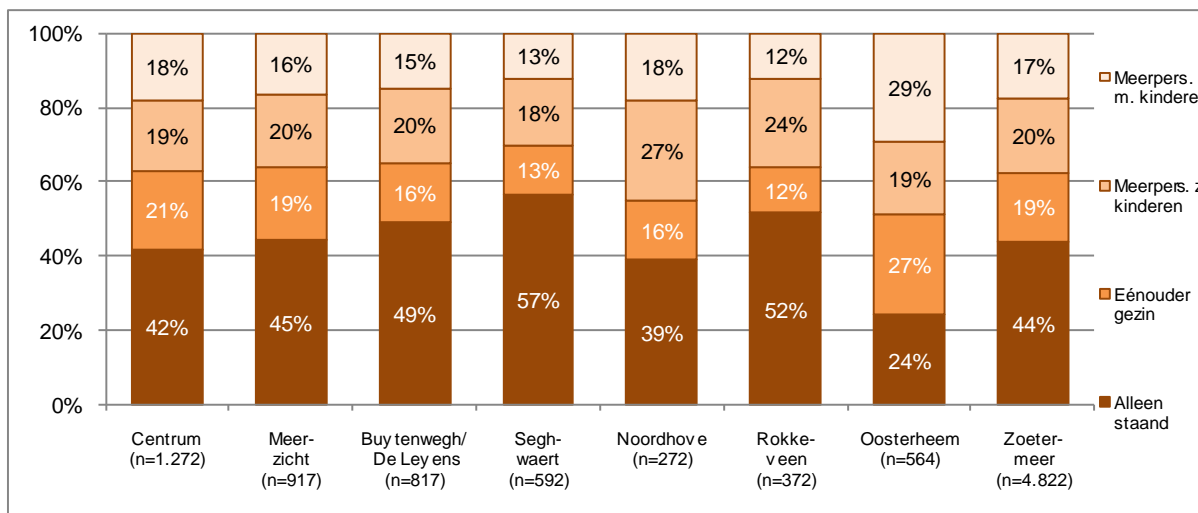
*excl. Industriegebied en overig (n=16)

Vergeleken met Zoetermeer als geheel (laatste kolom in de figuur) wonen in Centrum, Meerzicht en Oosterheem relatief de meeste niet-westerse allochtonen met een minimum inkomen.

Huishoudtype

In onderstaande figuur zijn de huishoudtypes per wijk weergegeven.

Figuur 1.6.3 110%-Minimahuishoudens naar huishoudtype per wijk*

*excl. Industriegebied en overig (n=16)

In Oosterheem bestaat meer dan de helft van de huishoudens uit gezinnen met kinderen (27% éénuoudergezinnen plus 29% meerpersoonshuishouden met kinderen). In heel Zoetermeer (laatste kolom in de figuur) bestaat 36% van de huishoudens uit gezinnen met kinderen.

In Seghwaert en Rokkeveen bestaat (ruim) de helft van de huishoudens uit alleenstaanden. In heel Zoetermeer is dit 44%.

1.7 Personen met een minimuminkomen

In deze paragraaf wordt eerst een overzicht gegeven van de kenmerken van alle personen uit de minimahuishoudens met een inkomen tot 100%, tot 110% en tot 120% van het wettelijk sociaal minimuminkomen (wsm). Vervolgens wordt ingegaan op de groep tot 110% van het wsm.

Tabel 1.7.1 Personen in minimahuishoudens

	100%	110%		120%	alle personen	
	Aantal	Aantal	Cum.	Aantal	Cum.	Aantal
Zoetermeer 1-1-2010	9.485	1.035	10.520	2.496	13.016	121.591
% ZTM	7,8%	0,9%	8,7%	2,1%	10,7%	
Landelijk 1-1-2008*	1.052	229	1.281	412	1.693	15.547
% NL	6,8%	1,5%	8,2%	2,7%	10,9%	

* x duizend

Landelijk: tenminste 1 jaar behorend tot de doelgroep

Geslacht

In onderstaande tabel is gekeken naar het geslacht van de volwassenen (geen kind) in de huishoudens.

Tabel 1.7.2 Geslacht van volwassenen in 110%-minimahuishoudens

	Personen in minimahuishoudens		Alle personen		Aandeel
	Aantal	%	Aantal	%	%
Man	2.579	36%	46.071	48%	6%
Vrouw	4.657	64%	49.298	52%	9%
Subtotaal	7.236	100%	95.369	100%	8%
Kind (man en vrouw)	3.284		26.222		
Totaal	10.520		121.591		

In de minimahuishoudens is het percentage vrouwen groter dan in de stedelijke vergelijking (64% t.o.v. 52%). Van alle volwassen vrouwen in huishoudens in Zoetermeer leeft 9% in een minimahuishouden, voor mannen ligt dit percentage op 6%.

1.8 Kinderen

In deze paragraaf wordt ingezoomd op de kinderen in de leeftijd tot 18 jaar die in een minimahuishouden opgroeien.

Tabel 1.8.1 Kinderen tot 18 jaar in minimahuishoudens

	Aantal kinderen (18-)
Aantal kinderen in Zoetermeer	26.222
Aantal kinderen in minimahuishoudens	3.284
Aandeel kinderen in minimahuishoudens	13%

Van de 26.222 kinderen in Zoetermeer groeit 13% op in een huishouden met een minimuminkomen. Dit percentage ligt hoger dan het landelijke. Volgens de RIO 2007-gegevens van het CBS leeft 10% van de minderjarige kinderen in een minimahuishouden.

Etniciteit

In de volgende tabellen wordt nader ingegaan op de diverse etniciteiten van de kinderen.

Tabel 1.8.2 Kinderen tot 18 jaar in minimahuishoudens naar etniciteit

	Kinderen in minimahuishou- dens		Kinderen in alle huis- houdens		Aandeel
	Aantal	%	Aantal	%	
Autochtonen	987	30%	17.704	68%	6%
Surinamers	384	12%	2.027	8%	19%
Antillianen	248	8%	783	3%	32%
Turken	121	4%	378	1%	32%
Marokkanen	360	11%	777	3%	46%
Overig n-w	999	30%	2.621	10%	38%
Westerse all	185	6%	1.932	7%	10%
Totaal	3.284	100%	26.222	100%	13%

Ruim 30% van de kinderen, die opgroeien in een minimahuishouden is autochtoon, 12% is Surinamer en 11% is van Marokkaanse afkomst. Van alle Marokkaanse kinderen leeft bijna de helft (46%) in een minimahuishouden. Van alle Nederlandse kinderen leeft slechts 6% in een minimahuishouden.

In onderstaande tabel is per etnische groep opgenomen het aantal huishoudens met kinderen, het aantal kinderen dat in die huishoudens opgroeit en het gemiddeld aantal kinderen per huishouden.

Tabel 1.8.3 Minimahuishoudens met kinderen, aantal kinderen in minimahuishoudens en gemiddeld aantal kinderen per huishouden

	Minimahuishoudens			Alle Zoetermeerse huishoudens		
	Aantal huishoudens	Aantal kinderen	Kind per huishouden	Aantal huishoudens	Aantal kinderen	Kind per huishouden
Autochtonen	512	987	1,9	9.324	17.704	1,9
Surinamers	262	384	1,5	1.354	2.027	1,5
Antillianen	130	248	1,9	474	783	1,7
Turken	62	121	2,0	193	378	2,0
Marokkanen	148	360	2,4	348	777	2,2
Overig n-w	482	999	2,1	1.311	2.621	2,0
Westerse all	142	185	1,3	2.212	1.932	0,9
Totaal	1.738	3.284	1,9	15.216	26.222	1,7

In de minimahuishoudens leven gemiddeld 1,9 kinderen per gezin. De Marokkaanse minimagezinnen hebben duidelijk gemiddeld meer kinderen (2,4).

Het gemiddeld aantal kinderen per huishouden ligt voor alle huishoudens in Zoetermeer met 1,7 kinderen per gezin lager dan dat bij de minima.

Duur van het minima-inkomen

Voor de huishoudens met kinderen onder de 18 jaar is gekeken naar hoe lang het huishouden een minimuminkomen heeft. Zie onderstaande tabel.

Tabel 1.8.4 110%-Minimahuishoudens met kinderen naar duur van het minima-inkomen

	Kinderen in minimahuishoudens	
	Aantal	%
Tot een jaar	314	10%
1 tot 3 jaar	1.223	37%
3 jaar en langer	1.747	53%
Totaal	3.284	100%

Van alle minimahuishoudens met kinderen tot 18 jaar, heeft 53% langer dan drie jaar een minimuminkomen.

Leeftijd

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de leeftijdsverdeling van kinderen tot achttien jaar die in minimahuishoudens opgroeien.

Tabel 1.8.5 Leeftijdsgroepen van kinderen in 110%-minimahuishoudens

	Kinderen in minimahuishoudens		In alle huishoudens		Aandeel
	Aantal	%	Aantal	%	%
0 tot 4 jaar	510	16%	5.433	21%	9%
4 tot 12 jaar	1.517	46%	11.357	43%	13%
12 tot 18 jaar	1.257	38%	9.432	36%	13%
Totaal	3.284	100%	26.222	100%	13%

In vergelijking met de stedelijke verdeling, groeien er in minimahuishoudens relatief minder jonge kinderen (0 tot 4 jaar) op dan je zou verwachten: van de kinderen in Zoetermeerse huishoudens is 21% jonger dan 4, in de minimahuishoudens is dit 16%.

Van alle kinderen tot 4 jaar in Zoetermeer, groeit 9% op in een huishouden met een minimuminkomen.

Wijken en buurten

Onderstaande tabel geeft de verdeling van kinderen in minimahuishoudens over de stad.

Tabel 1.8.6 Verdeling over de stad van kinderen tot 18 jaar in 110%-minimahuishoudens

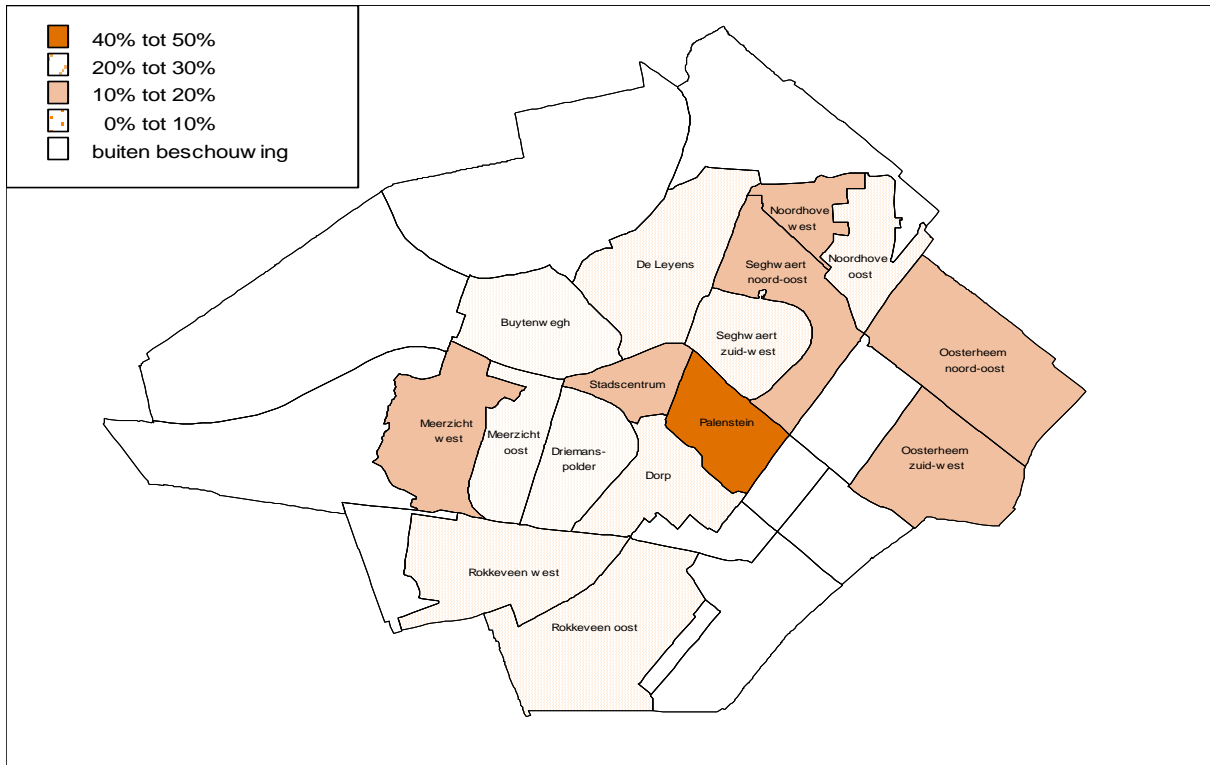
	Kinderen in minimahuishoudens		In alle huishoudens		Aandeel
	Aantal	%	Aantal	%	%
Centrum	943	29%	3.379	13%	28%
Meerzicht	576	18%	2.830	11%	20%
Buytenw. de L.	509	15%	3.698	14%	14%
Seghwaert	286	9%	3.461	13%	8%
Noordhove	146	4%	1.955	7%	7%
Rokkeveen	159	5%	4.820	18%	3%
Oosterheem	656	20%	5.491	21%	12%
Overig	9	0%	588	2%	2%
Totaal	3.284	100%	26.222	100%	13%

In de wijk Centrum wonen relatief meer kinderen in minimahuishoudens dan je zou verwachten o.b.v. de totale verdeling van huishoudens over de stad: 29% t.o.v. 13%.

Van alle kinderen in Centrum leeft 28% in een huishouden met een inkomen tot 110% van het wsm.

In onderstaand kaartje staat de verdeling van de kinderen in minimahuishoudens over de stad, per buurt.

Figuur 1.8.1 Verdeling van kinderen tot 18 jaar in minimahuishoudens over de stad, per buurt

In Palenstein woont 41% van de kinderen tot 18 jaar in een minimahuishouden. Op de tweede plaats komt Buytenwegh met 28%. In Oosterheem zuid west woont 16% van de kinderen in een minimahuishouden. De buurt met het kleinste aandeel kinderen in minimahuishouden is de Leyens: 2% van de kinderen in deze buurt woont in een minimahuishouden.

2 Instrumenten voor financiële ondersteuning

De inwoners van de gemeente Zoetermeer kunnen gebruik maken van een aantal regelingen om het inkomen te verhogen of de lasten te verlagen. Dit hoofdstuk beschrijft het gebruik van deze regelingen. In bijlage V zijn tabellen opgenomen met per regeling het gebruik naar:

- bron van het inkomen;
- huishoudtype;
- leeftijd oudste in het gezin;
- duur minimuminkomen.

Leeswijzer

Paragraaf 2,1 bevat een overzicht van de regelingen voor het minimabeleid. Vervolgens gaan we per regeling in op de belangrijkste kenmerken. Achtereenvolgend staan de volgende regelingen centraal: bijzondere bijstand (paragraaf 2.2), collectieve ziektekostenverzekering (2.3), ZoetermeerPas (2.4), Toeslag ouderen (paragraaf 2.5), toeslag chronisch zieken en gehandicapten (paragraaf 2.6), vergoeding schoolkosten (paragraaf 2.7), langdurigheidstoeslag (paragraaf 2.8), schuldhulpverlening (2.9), kwijtschelding (2.10) en huurtoeslag (2.11). In paragraaf 2.12 wordt het bereik van de verschillende regelingen vergeleken. In paragraaf 2.13 tot slot wordt stil gestaan bij het gebruik van meerdere voorzieningen.

2.1 Regelingen voor het minimabeleid

Er zijn verschillende soorten regelingen voor het minimabeleid. De verschillende regelingen zijn bedoeld voor inwoners met een inkomen tot 100%, tot 110% of tot 120% van het wettelijk sociaal minimuminkomen (wsm). In dit hoofdstuk gaat het over het gebruik van de regelingen over het gehele jaar 2009. Alleen de gegevens over de ZoetermeerPas hebben betrekking op personen die per 17 mei 2010 een ZoetermeerPas hadden.

De regelingen die behandeld worden in deze monitor staan in onderstaande tabel, met vermelding van het paragraafnummer.

Tabel 2.1.1 Regelingen

Para-graaf	Regeling	Landelijk	Wettelijk	Lokaal	Inkomensnorm ¹
2.2	Bijzondere Bijstand			x	tot 110%
2.3	Collectieve Ziektekostenverzekering			x	tot 110% en tot 120%
2.4	ZoetermeerPas			x	tot 120%
2.5	Toeslag ouderen			x	tot 110%
2.6	Toeslag chronisch zieken en gehandicapten			x	tot 110%
2.7	Vergoeding schoolkosten			x	tot 120%
2.8	Langdurigheidstoeslag			x	tot 100%
2.9	Schuldhulpverlening			x	--
2.10	Kwijtschelding		x	x	tot 100%
2.11	Huurtoeslag	x			

¹percentage van het wettelijk sociaal minimuminkomen (wsm)

2.2 Bijzondere Bijstand

De bijzondere bijstand is bedoeld voor bijzondere en noodzakelijke kosten. De kosten kunnen eenmalig zijn, maar ook periodiek. Bijzondere bijstand kan worden verleend in de vorm van een lening of als gift. De bijzondere bijstand is bedoeld voor huishoudens met een (gezamenlijk) inkomen tot 110% van

het wsm. In Zoetermeer maakt 22% van deze huishoudens gebruik van de bijzondere bijstand. Per huishouden kan men 1 of meer verstrekkingen ontvangen. Zie onderstaande tabel.

Tabel 2.2.1 Aantal huishoudens dat gebruik maakt van de bijzondere bijstand en het aantal verstrekkingen

	Aantal huishoudens
Tot 110% van het wsm	4.822
Gebruik bijzondere bijstand	1.074
Bereik bijzondere bijstand	22%

Kenmerken huishoudens die gebruikmaken van de bijzondere bijstand

In totaal hebben 1.074 huishoudens in 2009 gebruik gemaakt van de bijzondere bijstand. Veruit het grootste deel hiervan heeft een inkomen tot 100% van het wsm, namelijk 98%.

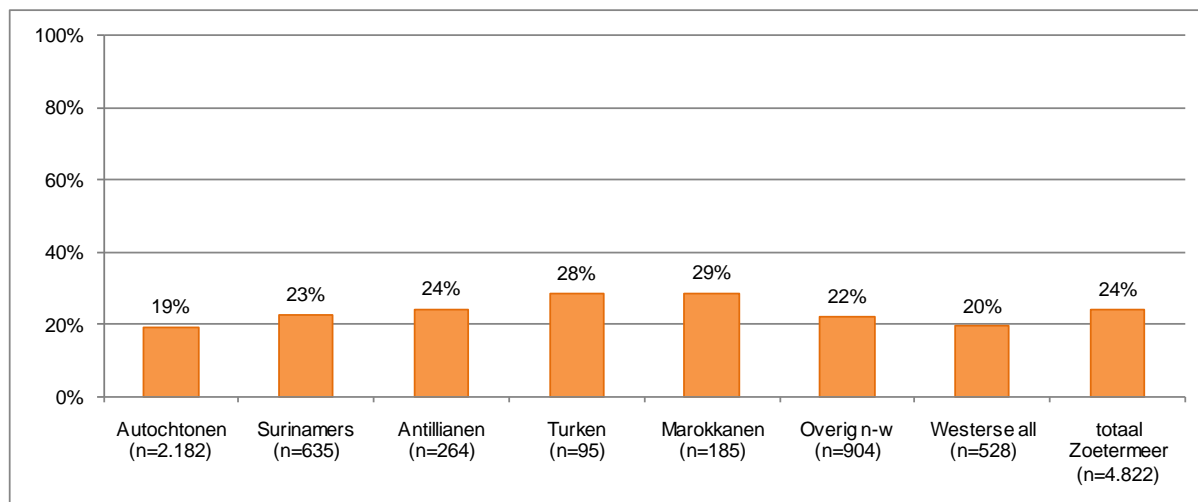
- Relatief meer huishoudens die bijzonder bijstand ontvangen hebben een WWB-uitkering: 60% t.o.v. 39% in de totale 110%-minima-groep.
- Relatief meer huishoudens die bijzondere bijstand ontvangen hebben langdurig een minimum-inkomen: 69% t.o.v. 60% in de totale 110%-minima-groep.
- Relatief meer huishoudens die bijzonder bijstand ontvangen hebben 1 of meer minderjarige kinderen: 46% t.o.v. 36% in de totale 110%-minima-groep.

Zie bijlage V voor een tabel met een overzicht van de kenmerken per huishouden.

Etniciteit

Onderstaande figuur laat zien hoeveel procent van de totale etnische groep (tot 110%) gebruik maakt van de bijzondere bijstand.

Figuur 2.2.2 Aandeel bijzondere bijstand van minima tot 110% per etnische groep

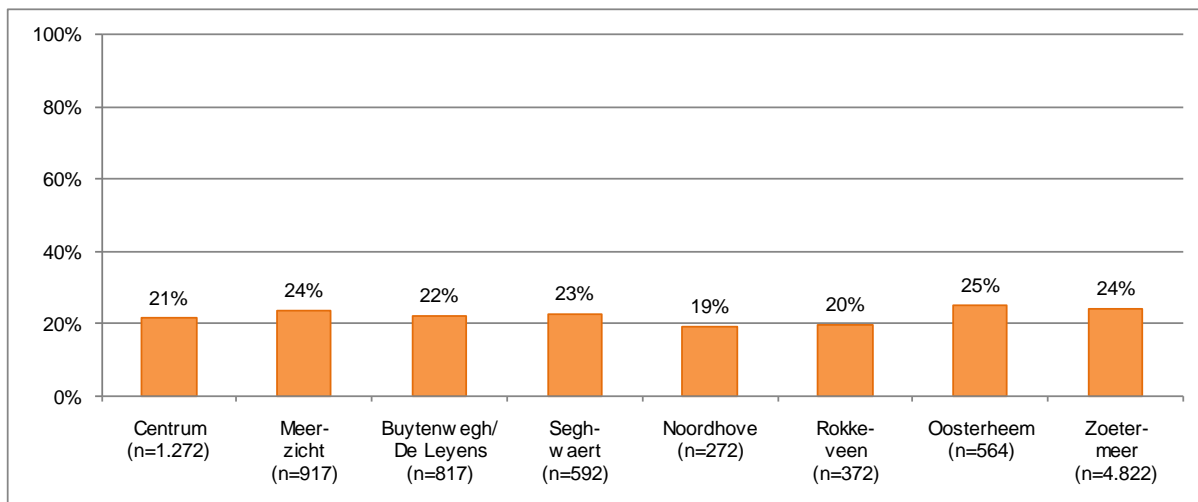

Van de Turkse en Marokkaanse huishoudens met een inkomen tot 110% van het wsm, heeft resp. 28% en 29% in 2009 gebruik gemaakt van de bijzondere bijstand.

Verdeling over de wijken

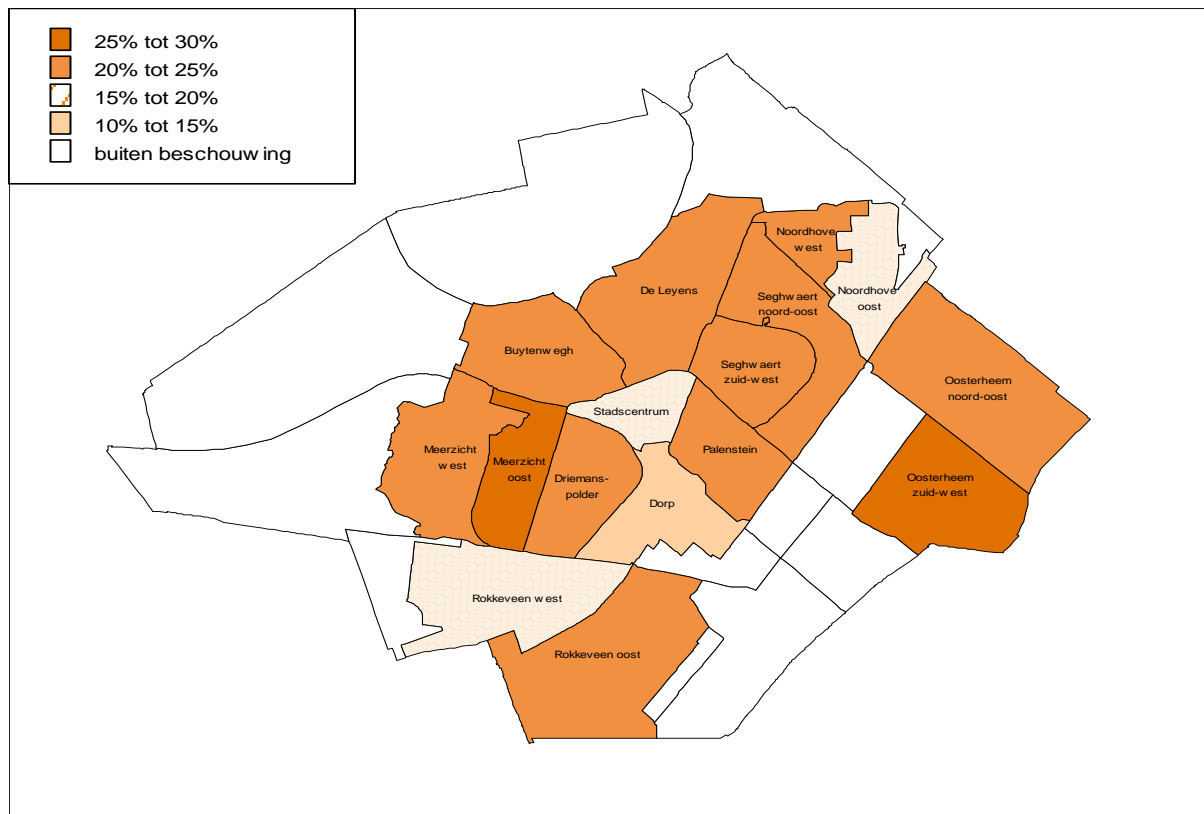
In onderstaande figuur staat een overzicht van het aandeel gebruikers van bijzondere bijstand onder alle 110%-minima per wijk.

Figuur 2.2.3 Aandeel gebruikers bijzondere bijstand van minima tot 110% per wijk

In Noordhove en Rokkeveen maken relatief weinig minimahuishoudens tot 110% gebruik van de bijzondere bijstand (resp. 19% en 20%) van alle minimahuishoudens tot 110%).

Figuur 2.2.4 Aandeel gebruikers bijzondere bijstand van minima tot 110% per buurt

Oosterheem zuid-west is met 27% de buurt met het hoogste aandeel gebruikers, in Dorp wonen relatief de minste minimahuishoudens die gebruik maken van de bijzondere bijstand (14%).

2.3 Collectieve ziektekostenverzekering

De collectieve ziektekostenverzekering is een verzekering met een uitgebreide dekking, zonder eigen risico, tegen een lage premie. De gemeente betaalt mee aan de premie.

In 2009 was de regeling bedoeld voor huishoudens met een inkomen tot 110% van het wsm. Vanaf 2010 is een deel van de regeling ook voor huishoudens met een inkomen tot 120% van het wsm.

Tabel 2.3.1 Aantal huishoudens dat in 2009 heeft deelgenomen aan de collectieve ziektekostenverzekering

	Aantal huishoudens
Tot 110% van het wsm	4.822
Gebruik collectieve ziektekostenverzekering	1.929
Bereik collectieve ziektekostenverzekering	40%

Kenmerken huishoudens die deelnamen aan de collectieve ziektekostenverzekering

In totaal namen 1.929 huishoudens in 2009 deel aan de collectieve ziektekostenverzekering.

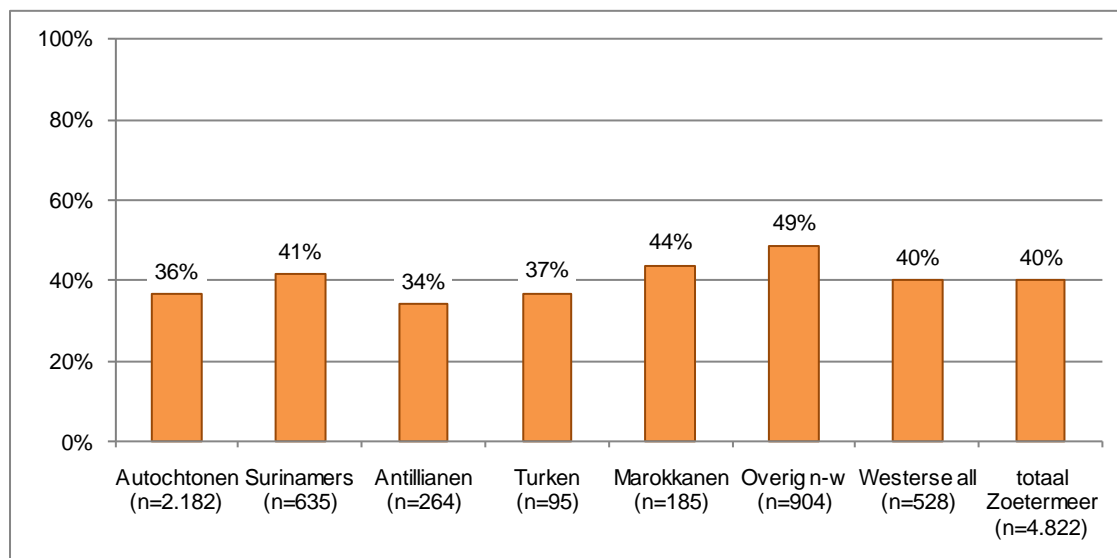
- Relatief meer huishoudens die deelnemen aan de collectieve ziektekostenverzekering hebben een WWB uitkering: 50% t.o.v. 39% in de totale 110%-minimagroep.
- Relatief meer huishoudens die deelnamen aan de collectieve ziektekostenverzekering hebben langer dan drie jaar een minimuminkomen op 110% van het wsm: 78% t.o.v. 60% in de totale 110% minimagroep.

Zie bijlage V voor een tabel met een overzicht van de kenmerken per huishouden.

Etniciteit

Onderstaande figuur laat zien hoeveel procent van de totale etnische groep (tot 110%) deelnam aan de collectieve ziektekostenverzekering.

Figuur 2.3.1 Aandeel collectieve ziektekostenverzekering van minima tot 110% per etnische groep

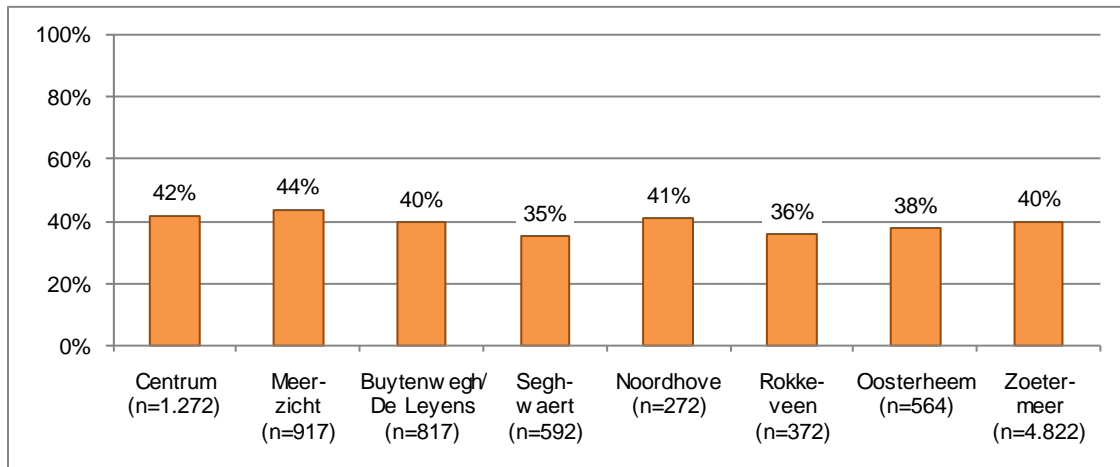

Van de overige niet-westerse allochtone huishoudens met een inkomen tot 110% van het wsm, neemt 49% deel aan de collectieve ziektekostenverzekering. In heel Zoetermeer is dit percentage 40%

Verdeling over de stadsdelen

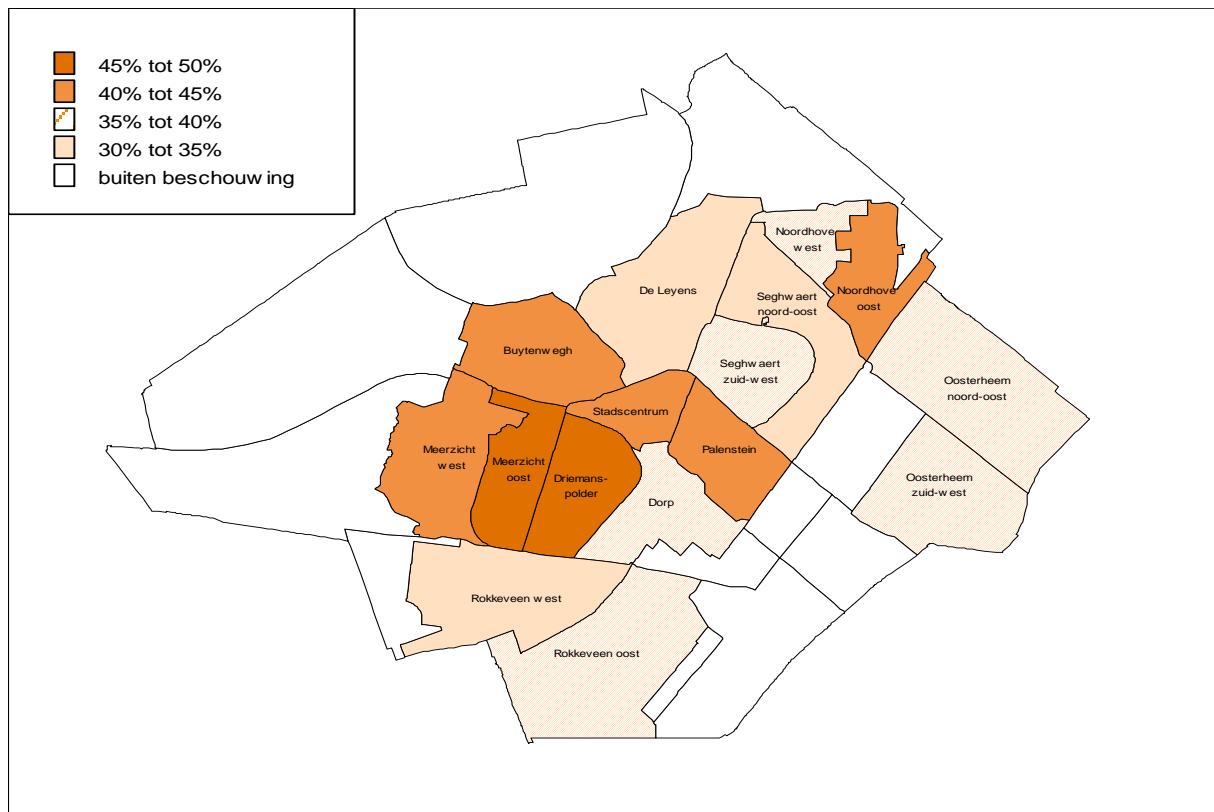
In onderstaande figuur staat een overzicht van het aandeel deelnemers aan de collectieve ziektekostenverzekering onder alle 110%-minima per wijk.

Figuur 2.3.2 Aandeel gebruikers collectieve ziektekostenverzekering van minima tot 110% per wijk

De deelnamepercentages per wijk variëren tussen de 35% (in Seghwaert) en 44% (in Meerzicht).

Figuur 2.3.3 Aandeel gebruikers collectieve ziektekostenverzekering onder huishoudens met een inkomen tot 110% van het wsm, per buurt

In Driemanspolder is het aandeel gebruikers met 48% het grootst, gevolgd door Meerzicht-oost met 46%. De Leyens is met 32% de buurt met het kleinste aandeel gebruikers. Ook in Rokkeveen-west en Seghwaert noord-oost gebruiken relatief weinig minimahuishoudens de collectieve ziektekostenverzekering.

2.4 ZoetermeerPas

Met de ZoetermeerPas kunnen alle Zoetermeeders met een inkomen tot en met 120% van het wettelijk sociaal minimum (wsm) gratis of met korting deelnemen aan verschillende culturele, sportieve en educatieve activiteiten. In een huishouden heeft elke persoon een eigen pas.

De peildatum van de gegevens over de ZoetermeerPas in deze monitor is 17 mei 2010. Iedereen die per deze datum een ZoetermeerPas heeft is in de analyse meegenomen.

In Zoetermeer wordt er in 76% van alle minimahuishoudens gebruik gemaakt van de ZoetermeerPas. Het gaat hierbij om 8.621 passen. Zie onderstaande tabel.

Tabel 2.4.1 Aantal personen en huishoudens die een ZoetermeerPas hebben, per 17 mei 2010

	Huishoudens	Aantal Passen	Gemiddeld aantal passen per huishouden
Minima tot 120%	5.915		
ZoetermeerPas	4.518	8.621	1,9
Bereik ZoetermeerPas	76%		

Kenmerken personen die gebruikmaken van de ZoetermeerPas

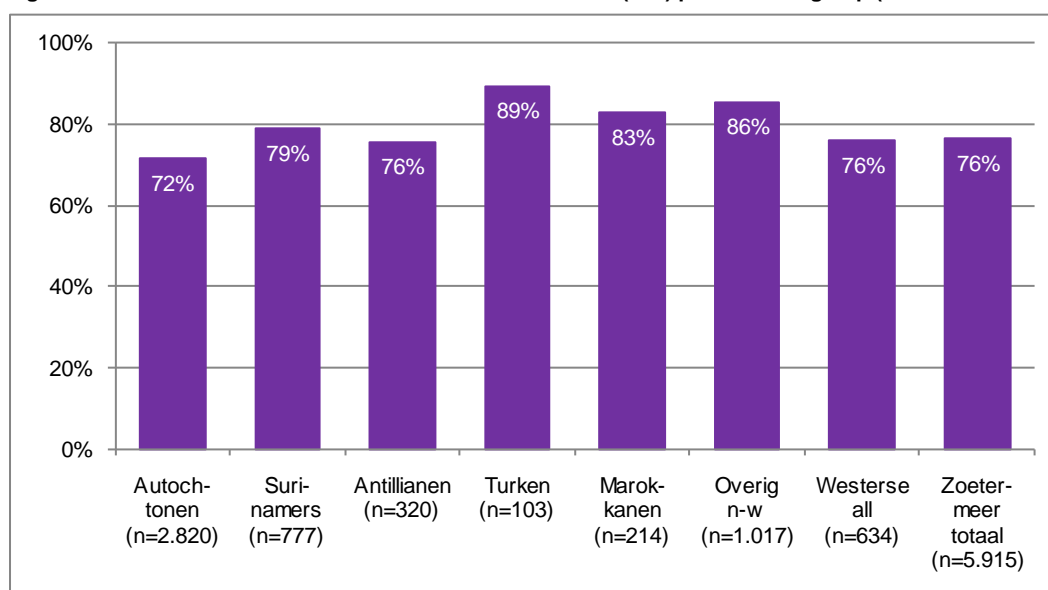
- Relatief meer mensen met een WWB-uitkering maken gebruik van de ZoetermeerPas: 43% t.o.v. 34% met een WWB-uitkering in de totale 120%-minimagroep.
- Het merendeel van de ZoetermeerPashouders (60%) heeft drie jaar of langer een minimuminkomen. 18% van de Pasbezitters leeft 1 jaar of korter onder 120% van het wsm. In de totale groep minima die onder 120% van het wsm leeft, heeft 21% dit inkomen één jaar of korter en 49% heeft dit inkomen drie jaar of langer.
- Minder jongeren tussen 18 en 27 jaar dan je zou verwachten hebben een ZoetermeerPas: 7% t.o.v. 13% jongeren in de totale 120%-minimagroep.

Zie bijlage V voor een tabel met een overzicht van de kenmerken per huishouden.

Etniciteit

Onderstaande figuur laat zien hoeveel procent van de totale etnische groep (tot 120%) een ZoetermeerPas heeft.

Figuur 2.4.1 Aandeel huishoudens met ZoetermeerPas(sen) per etnische groep (120% van het wsm)

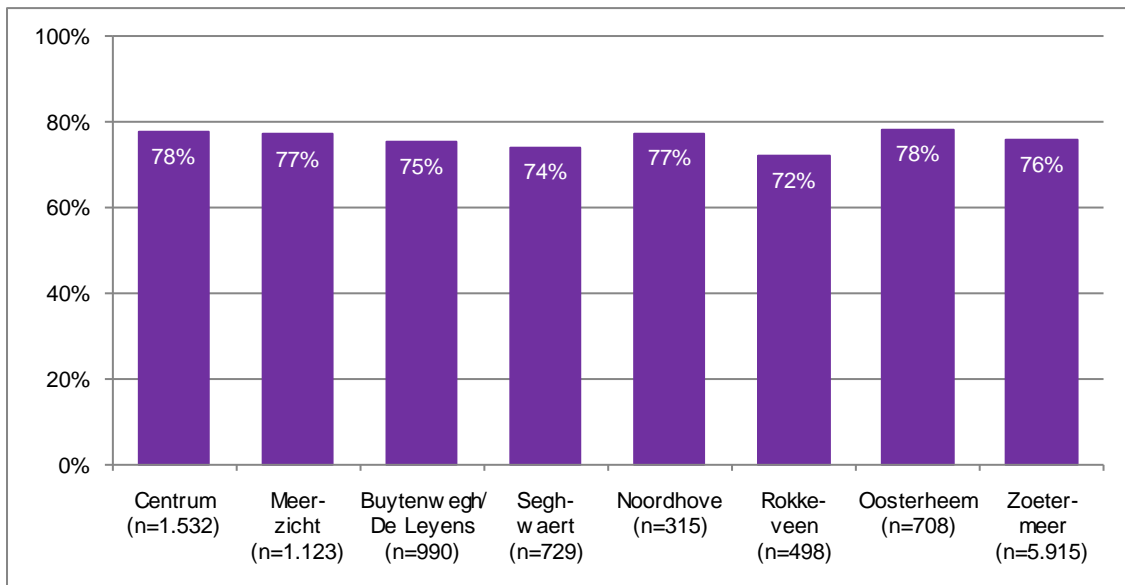

Autochtone huishoudens met een inkomen tot 120% van het wsm, hebben relatief minder vaak een ZoetermeerPas dan gemiddeld in de stad (72% t.o.v. 76%).

Verdeling over de stadsdelen

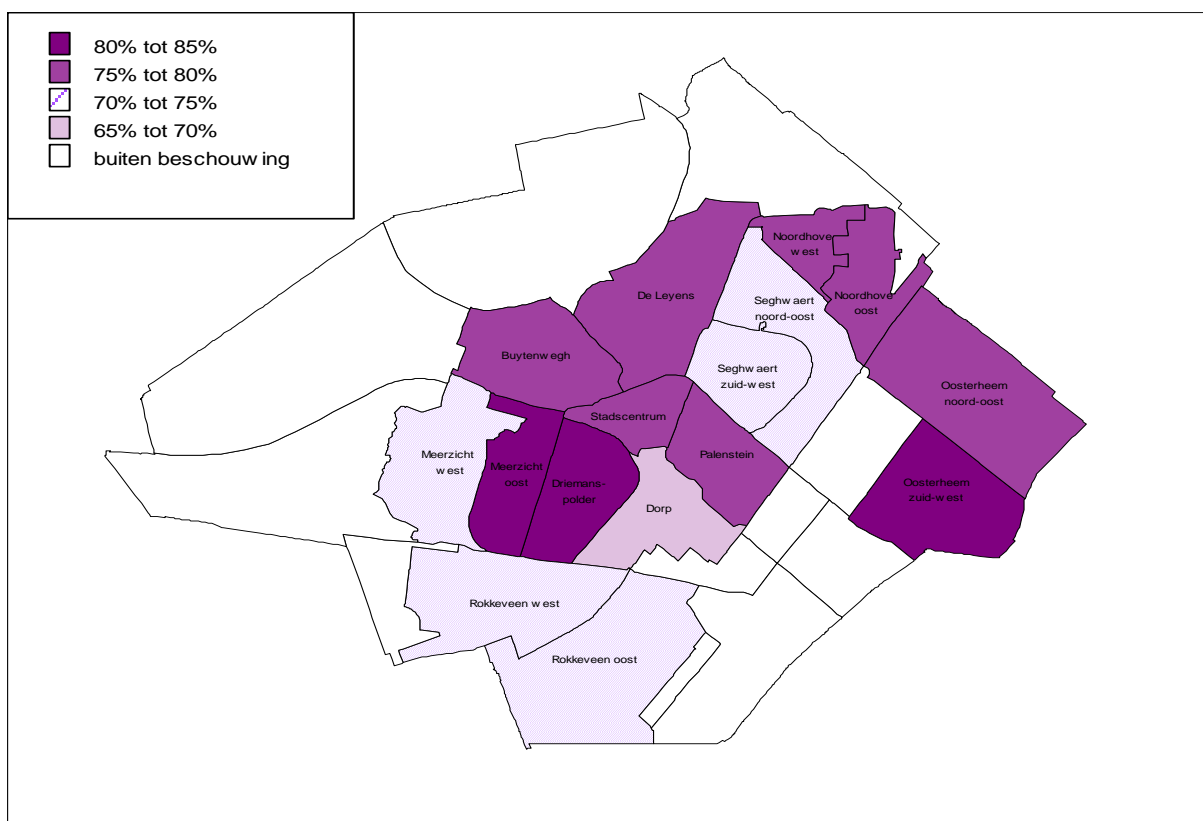
In onderstaande figuur staat een overzicht van het aandeel ZoetermeerPas-houders onder alle minima per wijk.

Figuur 2.4.2 Aandeel huishoudens ZoetermeerPas(sen) per wijk (120% van het wsm)

De verdeling van de huishoudens met een ZoetermeerPas als aandeel van de 120%-minimuminkomens is redelijk gelijk over de wijken verdeeld.

Figuur 2.4.3 Aandeel gebruikersZoetermeerPas onder huishoudens met een inkomen tot 120% van het wsm, per buurt

Driemanspolder, Oosterheem zuid-west (beiden 82%) en Meerzicht-oost (81%) zijn de buurten met het grootste aandeel gebruikers van de ZoetermeerPas. Dorp heeft met 69% relatief het minste aantal minimahuishoudens die gebruik maken van de ZoetermeerPas. Voor heel Zoetermeer ligt het bereik op 76%.

2.5 Toeslag ouderen

De toeslag ouderen is bedoeld voor Zoetermeesters van 65 jaar en ouder met een inkomen onder het niveau van 110% van het wsm. In 2009 bedroeg de toeslag € 313 per persoon, per jaar.

In 2009 maakten 337 Zoetermeerse huishoudens gebruik van deze regeling. Dat is 28% van het totaal 65-plus-huishoudens met een inkomen tot 110% van het wsm. Zie onderstaande tabel.

Tabel 2.5.1 Aantal personen dat gebruik maakt van de ouderentoeslag

	Huishoudens
Minima tot 110%, 65+	1.202
Gebruik toeslag ouderen	337
Bereik toeslag ouderen	28%

Kenmerken personen die gebruikmaken van de Toeslag ouderen

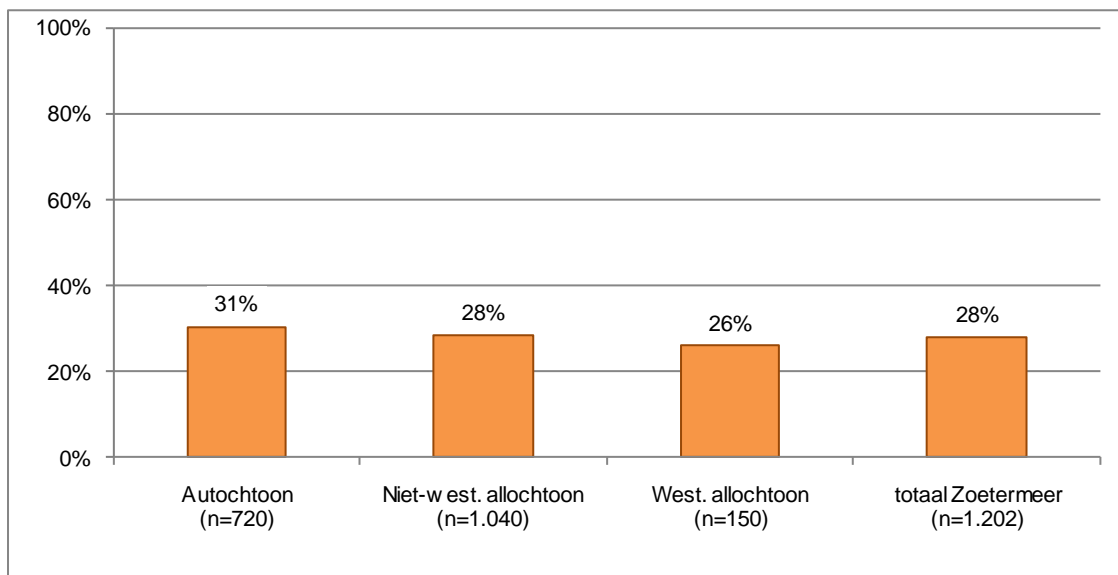
- Er zijn geen opvallende verschillen als we kijken naar inkomensbron, huishoudtype, leeftijd oudste persoon en duur van het minimuminkomen. De groep ouderentoeslag-gebruikers is verhoudingsgewijs gelijk van samenstelling als de totale 110%-inkomensgroep.

Zie bijlage V voor een tabel met een overzicht van de kenmerken per huishouden.

Etniciteit

Onderstaande figuur laat zien hoeveel procent van de totale etnische groep (65+, tot 110%) gebruik maakt van de toeslag ouderen.

Figuur 2.5.1 Aandeel huishoudens met ouderentoeslag van 65+ minima tot 110% per etnische groep

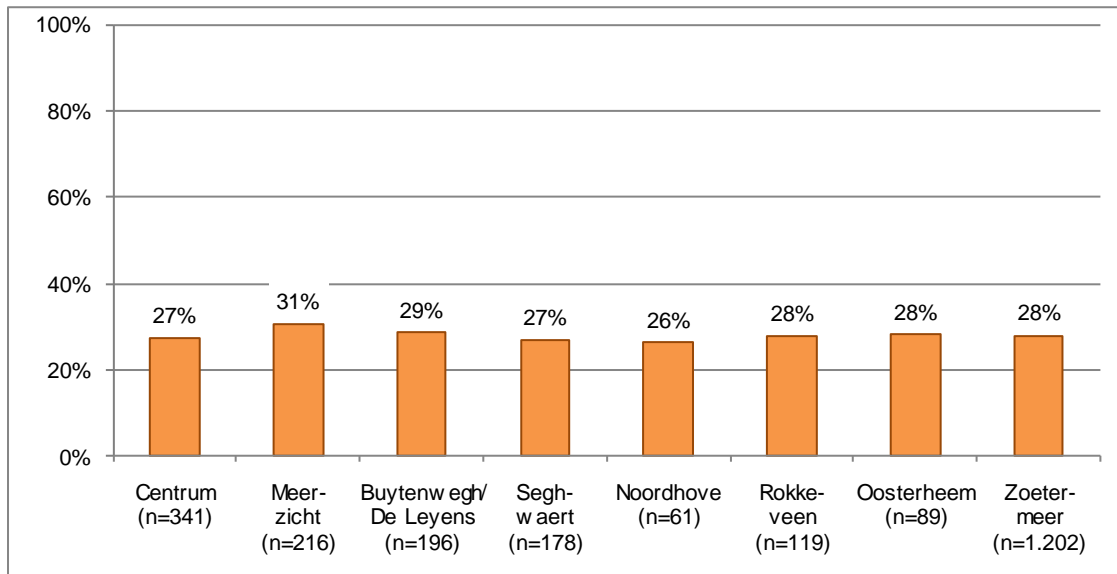

Van de autochtone 110%-minima-huishoudens heeft 31% gebruik gemaakt van de ouderentoeslag. Dat is meer dan in heel Zoetermeer (28%).

Verdeling over de wijken

In onderstaande figuur staat een overzicht van het aandeel gebruikers van de ouderentoeslag onder alle minima per wijk.

Figuur 2.5.2 Aandeel huishoudens met ouderentoeslag van 65+ minima tot 110% per wijk

Het percentage 65-plussers met een inkomen tot 110% die gebruik maken van de ouderentoeslag, is redelijk gelijk verdeeld over de stad.

2.6 Toeslag chronisch zieken en gehandicapten

De toeslag chronisch zieken en gehandicapten is voor Zoetermeeders van 18 tot en met 64 jaar met een chronische ziekte of handicap en een laag inkomen (tot 110% van de bijstandsnorm). Ook het vermogen is genormeerd. Inwoners met een eigen koopwoning komen niet voor de toeslag in aanmerking.

De regeling bestaat uit een jaarlijks bedrag. Dit bedrag was in 2009 € 149,=. De aanvragers moeten hun ziekte of handicap kunnen aantonen met bijvoorbeeld een indicatie voor een Wmo-voorziening, uitkering WAO 80-100% , Wia of WAJONG.

In 2009 is er aan 291 huishoudens een toeslag verstrekt.

Over het bereik van deze regeling is weinig te zeggen, de doelgroep is wel gedefinieerd, maar de totale omvang is moeilijk te bepalen en daardoor moeilijk te bereiken. Wel is een aantal kenmerken van de gebruikers bekend.

- 58% van de gebruikers is alleenstaand;
- Van de huishoudens die een toeslag hebben gekregen heeft 91% drie jaar en langer een minimuminkomen;
- Bijna zeven van de tien huishoudens heeft een WWB inkomen. Een kwart heeft in inkomen in de categorie overig;
- Het aandeel huishoudens met een Nederlandse achtergrond is 56%. 14% van de gebruikers is Surinaams.

Zie bijlage V voor een tabel met een overzicht van de kenmerken per huishouden.

2.7 Vergoeding schoolkosten

De vergoeding schoolkosten is bedoeld voor ZoetermeerPashouders met schoolgaande kinderen in de leeftijd van 6 tot en met 17 jaar. Het (gezamenlijk) inkomen van het huishouden mag niet meer zijn dan 120% van het wsm.

De vergoeding bedroeg in 2009 voor ieder kind in het basisonderwijs € 50,= per jaar en voor ieder kind in het vervolgonderwijs € 150,= per jaar.

Kengetallen schoolkosten vergoeding

In 2009 is er aan 1.132 huishoudens een vergoeding verstrekt voor schoolkosten.

Tabel 2.7.1 Kengetallen vergoeding schoolkosten in 2009

Aantal huishoudens	1.132
--------------------	-------

Bereik vergoeding schoolkosten

De doelgroep van de regeling op persoonsniveau in 2009 bestaat uit 2.925 jongeren in de leeftijd van 6 tot en met 17 jaar, waarvan de ouder(s) een inkomen hebben onder de 120% van het wsm.

Deze jongeren wonen in 1.749 huishoudens.

Tabel 2.7.2 Bereik vergoeding schoolkosten in 2009

Doelgroep	1.749
Gebruik doelgroep	1.132
Percentage gebruik	65%

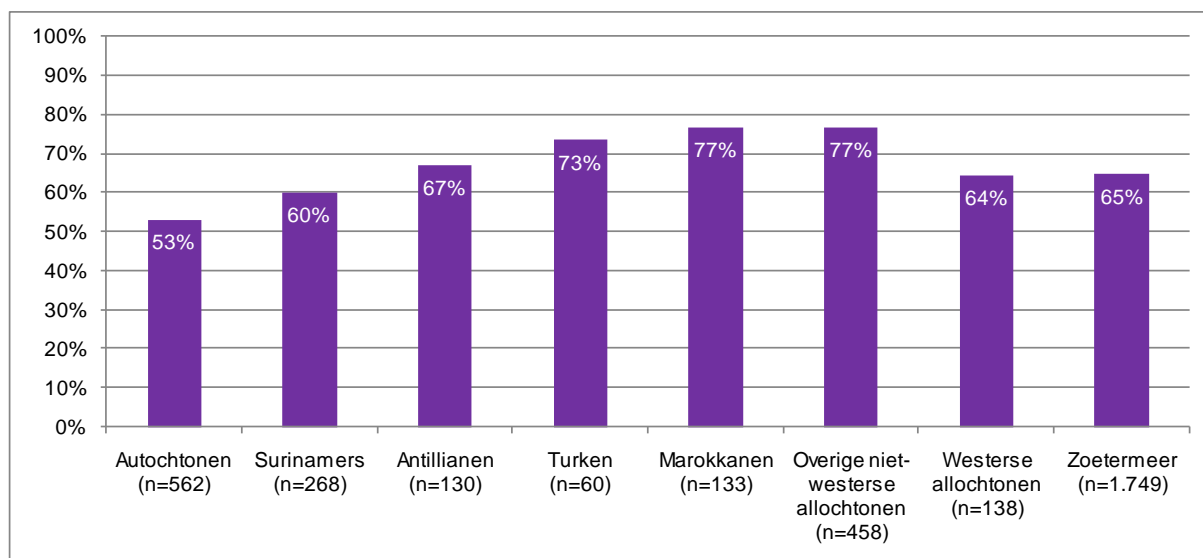
Van de huishoudens met schoolgaande kinderen en een inkomen tot 120% van het wsm maakt 65% gebruik van de regeling voor vergoeding van schoolkosten.

Kenmerken huishoudens die gebruikmaken van de vergoeding schoolkosten

- Vooral éé noudergezinnen maken gebruik van de vergoeding schoolkosten, nl. 65%. De overige 35% van de gebruikers vormt een meerpersoonshuishoudens met kinderen.
- Van de gebruikers van de regeling heeft 49% een bijstandsuitkering. De helft heeft een inkomen in de categorie overig.
- 64% van de gezinnen die gebruik maken van de schoolkostenvergoeding zit drie jaar of langer op het wsm. Ter vergelijking: Van alle huishoudens in de doelgroep zit 48% drie jaar of langer op het wsm.
- 68% van de huishoudens zit in de leeftijdsgroep van 40 tot 65 jaar.

Zie bijlage V.5 voor een tabel met een overzicht van de kenmerken per huishouden.

Figuur 2.7.1 Bereik vergoeding schoolkosten als percentage van alle minima met kinderen tussen 6 en 17 jaar per etnische groep*

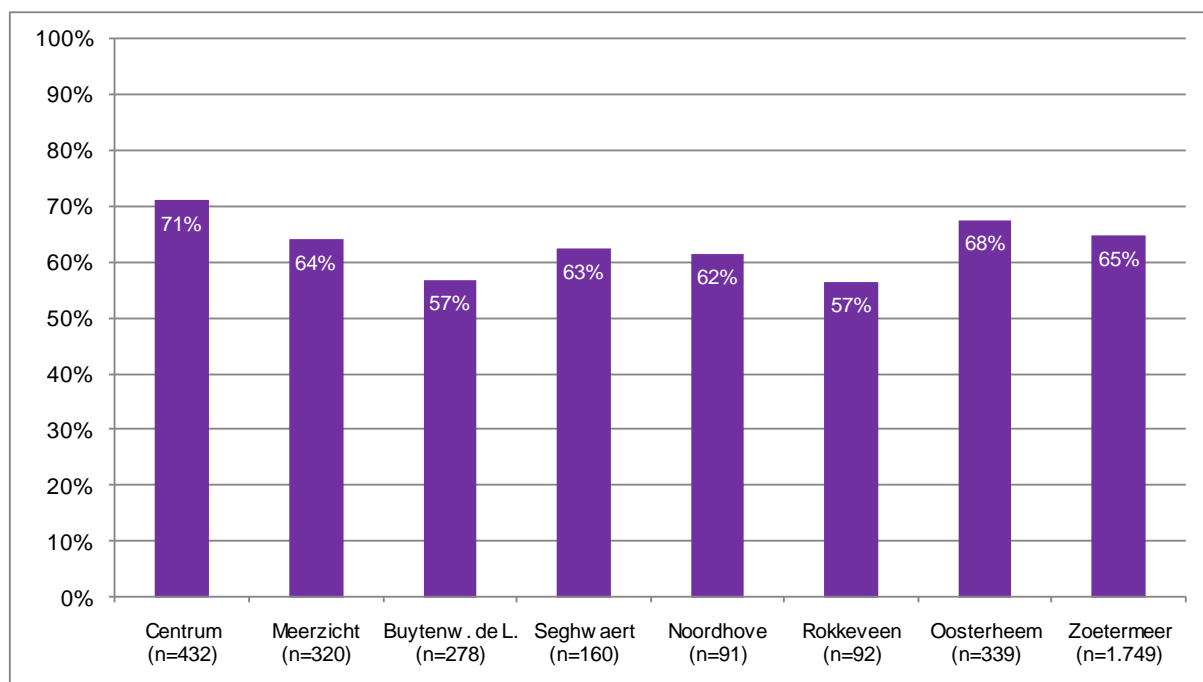

Zoetermeeders met een Turkse en Marokkaanse achtergrond maken relatief veel gebruik van de vergoeding voor schoolkosten. Surinaamse en autochtone huishoudens blijven relatief achter.

Wijken

Het aandeel minima dat gebruik maakt van deze regeling is in Rokkeveen met 57% het laagst. Met name in Centrum is het gebruik hoog: hier neemt 71% van de minimahuishoudens met kinderen tussen de 6 en 17 jaar deel aan de regeling.

Figuur 2.7.2 Bereik vergoeding schoolkosten als percentage van alle minima met kinderen tussen 6 en 17 jaar per wijk*

*excl. De wijken Industriegebied en overig

2.8 Langdurigheidstoeslag

De gemeente Zoetermeer verstrekt eens per jaar Langdurigheidstoeslag aan huishoudens die drie jaar en langer een inkomen hebben tot 100% van het wsm en waarvan de oudste persoon tussen de 21 en 65 jaar oud is.

Tabel 2.8.1 Aantal huishoudens dat gebruik maakt van de langdurigheidstoeslag

	Aantal huishoudens
3 jaar en langer een inkomen onder 100% van het wsm en oudste persoon tussen 21 en 65 jaar	1.795
Gebruik langdurigheidstoeslag	948
Bereik langdurigheidstoeslag	53%

Kenmerken huishoudens die langdurigheidstoeslag hebben ontvangen

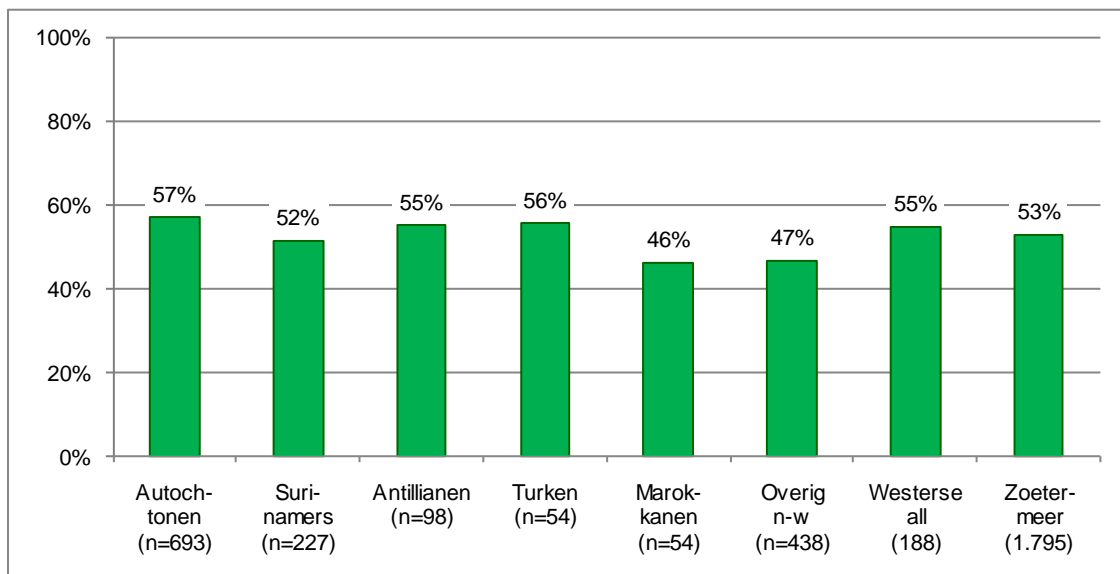
- Bijna alle huishoudens die langdurigheidstoeslag hebben ontvangen, hebben een WWB-uitkering: 93% t.o.v. 70% in de totale doelgroep.
- Relatief veel huishoudens met een langdurigheidstoeslag zijn alleenstaanden: 41% t.o.v. 36% in de totale doelgroep.

Zie bijlage V voor een tabel met een overzicht van de kenmerken per huishouden.

Etniciteit

Onderstaande figuur laat zien hoeveel procent van de totale doelgroep de langdurigheidstoeslag hebben ontvangen, per etniciteit.

Figuur 2.8.1 Aandeel huishoudens met langdurigheidstoeslag van de doelgroep, per etnische groep

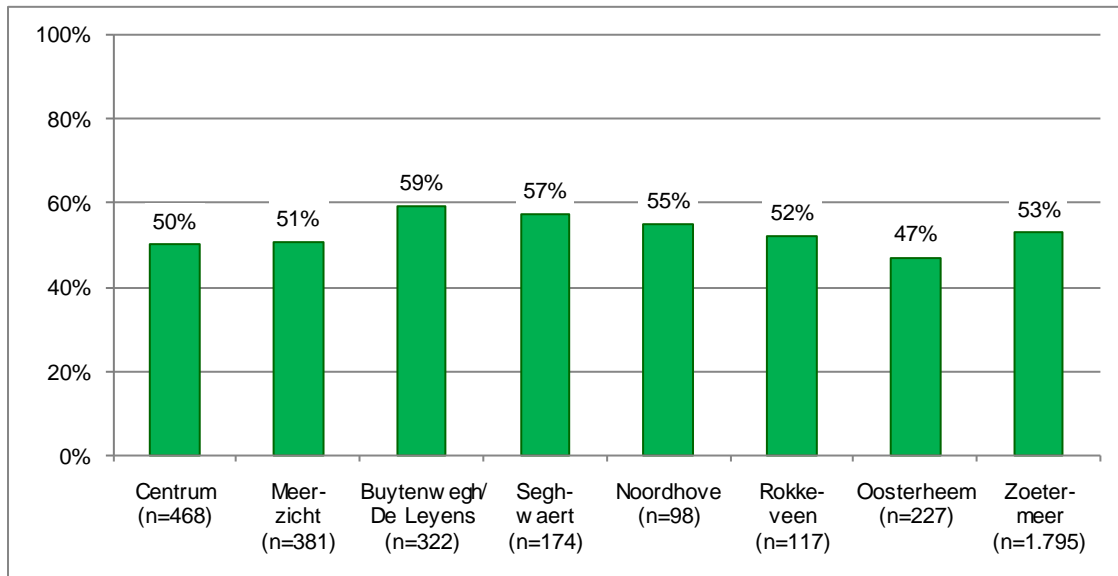

Van de Marokkaanse en overig niet-westerse huishoudens in de doelgroep, heeft resp. 46% en 47% langdurigheidstoeslag ontvangen. Dit is minder dan gemiddeld in Zoetermeer (53%).

Verdeling over de wijken

In onderstaande figuur staat een overzicht van het aandeel gebruikers van de langdurigheidstoelage onder alle 100%-minima per wijk.

Figuur 2.8.2 Aandeel huishoudens met langdurigheidstoelage van doelgroep, per wijk

In Oosterheem wordt binnen de doelgroep relatief minder gebruik gemaakt van de langdurigheidstoelage en in Buytenwegh/De Leyens wordt meer gebruik gemaakt van de toeslag, in vergelijking met het totaal in de stad (resp. 47% en 59% t.o.v. 53%)

2.9 Schuldhulpverlening

Schuldhulpverlening is bedoeld voor iedere inwoner van de gemeente Zoetermeer met financiële vragen en problemen. Er wordt advies, informatie of begeleiding geboden. De unit Schuldhulpverlening bemiddelt bij schulden als er voldoende aflossmogelijkheden zijn, regelt schuldsanering bij te weinig aflossingsmogelijkheden en vraagt bij onvoldoende andere mogelijkheden een wettelijke schuldregeling via de rechter aan.

In 2009 zijn er 1.119 meldingen schuldhulpverlening ontvangen. Dit betreft 974 cliënten (een cliënt kan in 1 jaar meerdere meldingen hebben gedaan). Na iedere melding vindt er minimaal een telefonische intake plaats. In 2009 is voor 243 cliënten een traject opgestart (verzoek schuldhulpverlening). Ook hier kan weer sprake zijn van meerdere trajecten in 1 jaar voor 1 cliënt. Het betrof 249 dossiers.

Tabel 2.9.1 laat van de aantallen meldingen het percentage WWB-ers en het percentage ontvangen langdurigheidstoelage zien. Bij 37% van de meldingen voor schuldhulpverlening heeft men een WWB-uitkering. Bij 6% van de meldingen ontvangt men langdurigheidstoelage.

Tabel 2.9.1 Meldingen SHV naar bron van inkomen

	Meldingen SHV	Inkomensbron WWB	Ontvangen langdurigheidstoeslag
Centrum	251	42%	6%
Meerzicht	193	35%	5%
Buytenwegh/ De Leyens	196	36%	10%
Seghwaert	191	42%	5%
Noordhove	62	34%	5%
Rokkeveen	64	28%	6%
Oosterheem	162	30%	5%
totaal Zoetermeer	1.119	37%	6%

bron: GWS Zoetermeer

Tabel 2.9.2 bevat het aantal dossiers van de cliënten die een melding bij schuldhulpverlening hebben gedaan, naar etniciteit van de cliënt.

Tabel 2.9.2 Dossiers van cliënten SHV naar geboorteland

	Aantal	%
Autochtonen	654	58,4%
Surinamers	101	9,0%
Antillianen/Arubanen	74	6,6%
Turken	11	1,0%
Marokkanen	32	2,9%
overig niet-westers	135	12,1%
westerse allochtonen	36	3,2%
Onbekend	76	6,8%
Totaal	1.119	100,0%

bron: GWS Zoetermeer

Er zijn veel dossiers van autochtonen (58%), overig niet-westerse allochtonen (12%), Surinamers (9%) en Antillianen (7%) die een beroep doen op schuldhulpverlening.

In tabel 2.9.3 geeft de dossiers weer van de cliënten waarvan het verzoek in behandeling is genomen, naar etniciteit van de cliënt.

Tabel 2.9.3 Dossiers van cliënten SHV waarvan verzoek in behandeling is genomen, naar geboorteland

	Aantal	%
Autochtonen	146	59%
Surinamers	12	5%
Antillianen	24	10%
Turken	6	2%
Marokkanen	7	3%
overig niet-westers	34	14%
westerse allochtonen	5	2%
Onbekend	15	6%
Totaal	249	100%

bron: GWS Zoetermeer

Van het totaal aantal verzoeken SHV dat in behandeling is genomen, is relatief een groot deel door autochtonen gedaan (59% van de verzoeken). Verder is 14% van de verzoeken afkomstig van niet-

westerse allochtonen, één op de tien is van Antillianen (10% van de verzoeken) en van Surinamers is 5% (van de verzoeken).

2.10 Kwijtscheldingen

Huishoudens met een inkomen tot 100% van het wsm kunnen kwijtschelding krijgen van voor (een deel van) gemeentelijke belastingen. Het gaat hierbij om afvalstoffenheffing, hondenbelasting, onroerende zaakbelasting, rioolheffing

In Zoetermeer heeft 72% van de huishoudens met een inkomen tot 100% van het wsm in 2009 kwijtschelding gekregen. Zie onderstaande tabel.

Tabel 2.10.1 Aantal huishoudens dat kwijtschelding heeft gekregen

	aantal huishoudens
Tot 100% van het wsm	4.353
Kwijtschelding gekregen	3.140
Bereik kwijtschelding	72%

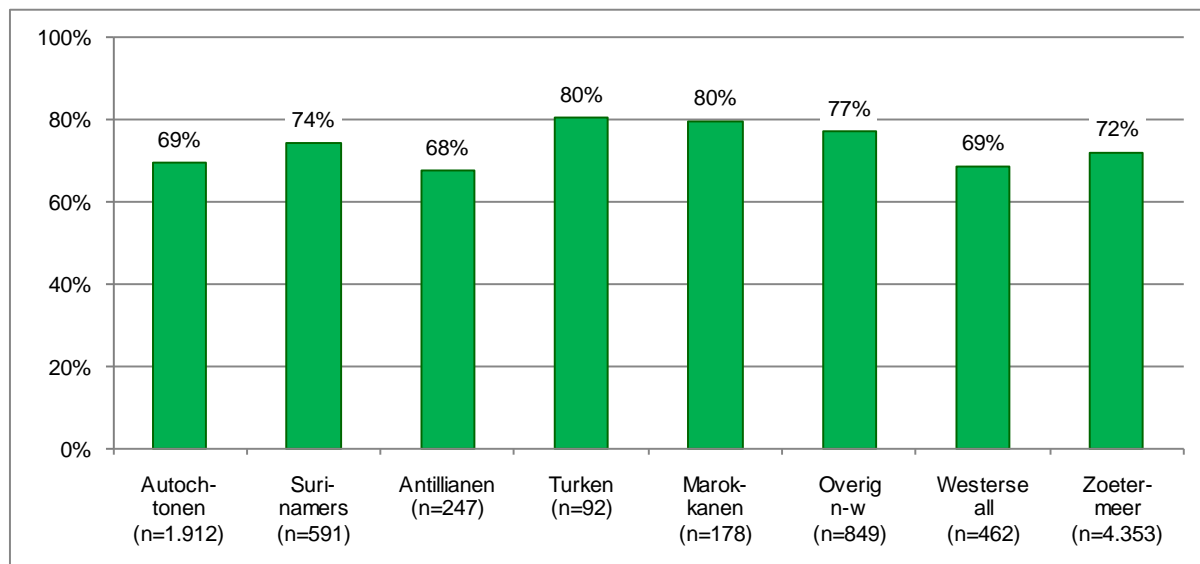
Kenmerken huishoudens die kwijtschelding hebben gekregen

- geen opvallende verschillen op de kenmerken inkomensbron, huishoudtype, leeftijdscategorie en duur van inkomen; de groep huishoudens die kwijtschelding hebben gekregen, is verhoudingsgewijs gelijk van samenstelling als de totale 100%-inkomensgroep.

Etniciteit

Onderstaande figuur laat zien hoeveel procent van de totale etnische groep (tot 100%) kwijtschelding heeft gekregen.

Figuur 2.10.1 Aandeel huishoudens met kwijtschelding van minima tot 100% per etnische groep

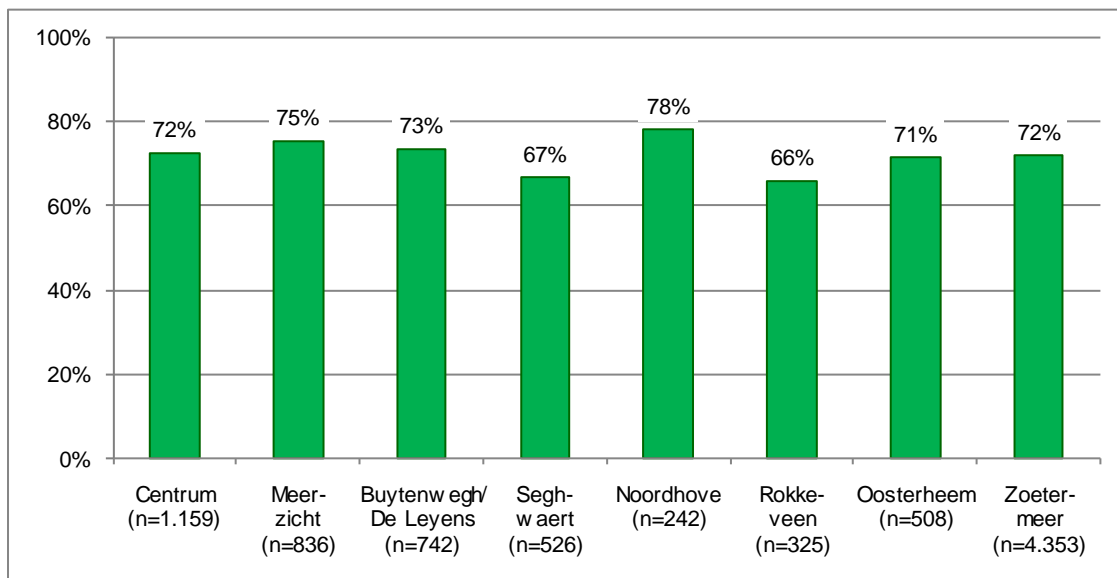

Van de Turkse en Marokkaanse 100%-minima-huishoudens heeft 80% kwijtschelding voor gemeentelijke belastingen gekregen. Dat is minder dan gemiddeld in Zoetermeer (72%).

Verdeling over de wijken

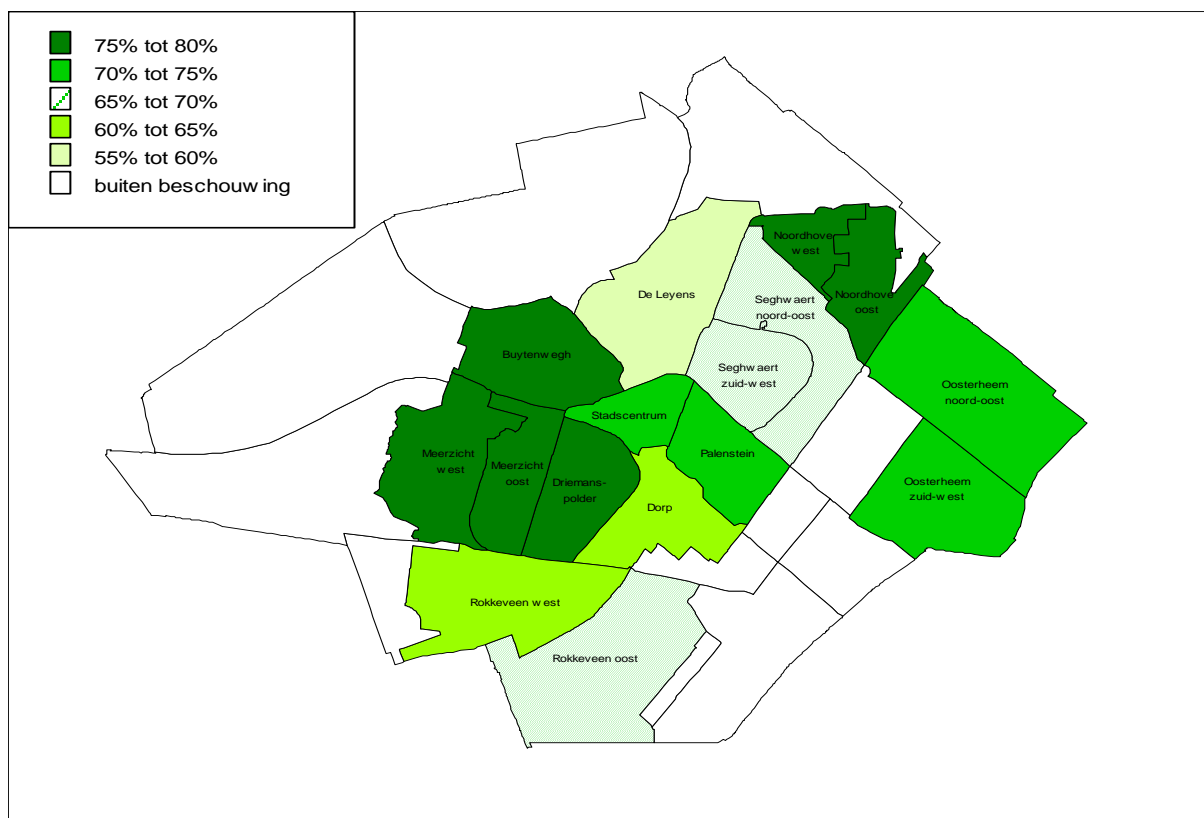
In onderstaande figuur staat een overzicht van het aandeel huishoudens dat kwijtschelding heeft gekregen, onder alle 100%-minima per wijk.

Figuur 2.10.2 Aandeel huishoudens met kwijtschelding van minima tot 100% per wijk

In de wijk Seghwaert hebben relatief meer en in Noordhove hebben relatief minder mensen kwijtschelding gekregen, t.o.v. het gemiddelde in Zoetermeer: resp. 66% en 78% t.o.v.72%

Figuur 2.10.3 Bereik kwijtscheldingen onder minimahuishoudens met een inkomen tot 100%, per buurt

Er zijn zes buurten met een bereik tussen de 75% en de 80%. Driemanspolder heeft met 79% het hoogste aandeel kwijtscheldingen onder de minimahuishoudens, gevolgd door de beide buurten in Noordhove, met elk 78%. In de Leyens is het gebruik het laagst (57%).

2.11 Huurtoeslag

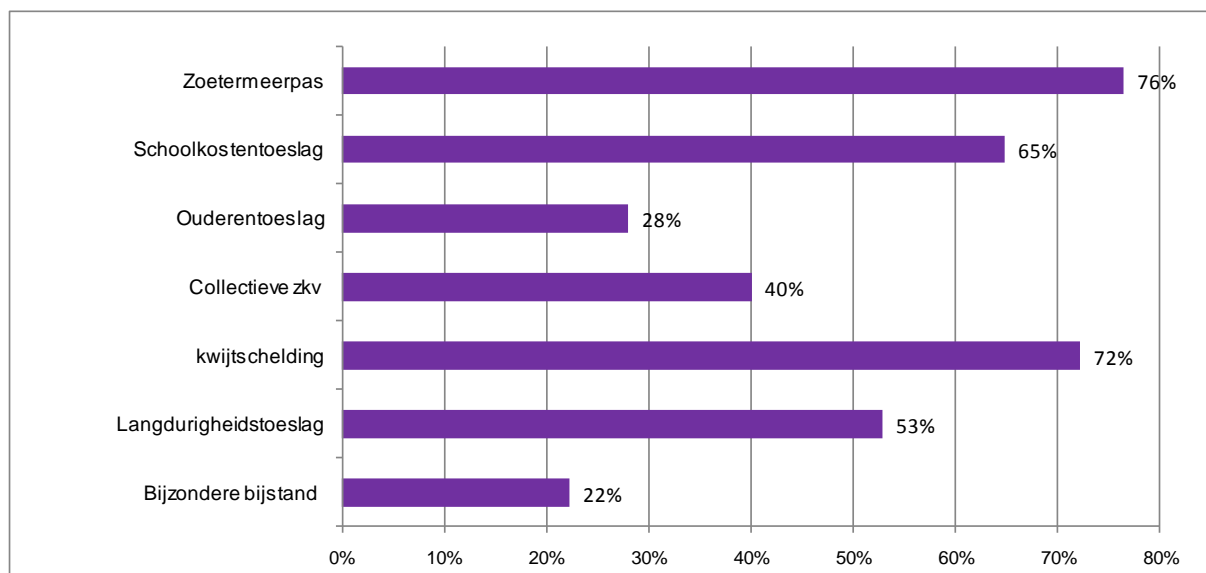
Via de Belastingdienst kunnen mensen met een laag inkomen toeslagen aanvragen. De huurtoeslag is bedoeld voor particuliere huishoudens met een inkomen waarmee ze in aanmerking komen voor huurtoeslag en die zelfstandige woonruimte huren met een huur onder de liberalisatiegrens (voor de eerste helft 2009 € 631,73 en daarna € 647,53 per maand). Ook naar het vermogen wordt gekeken. Landelijk zijn de meest recente gegevens beschikbaar over 2007. Volgens het Ministerie van VROM waren er in 2007 in Zoetermeer 8.684 huishoudens met huurtoeslag, waarvan aan minima 7.619.

Voor deze monitor zijn alleen gegevens beschikbaar die via de woningbouwcorporatie De Goede Woning zijn verstrekt. Het gaat hier om 993 huishoudens die in 2009 huurtoeslag hebben ontvangen. De huishoudens die rechtstreeks via de Belastingdienst huurtoeslag ontvangen hebben zitten hier niet bij. Een beperkt deel van de huurtoeslag-populatie is dus maar bekend. Derhalve wordt hier niet verder ingegaan op de huurtoeslag.

2.12 Bereik vergeleken

In deze paragraaf wordt het bereik van de diverse regelingen naast elkaar gezet. Het gebruik van Schuldhulpverlening, WMO en huurtoeslag is in deze paragraaf niet meegenomen. Dit zijn geen specifieke miniregelingen of het is een landelijke regeling. Ook de toeslag gehandicapten en zieken is niet opgenomen, omdat de doelgroep niet goed te definiëren is.

Figuur 2.12.1 Percentage gebruik doelgroep per regeling.

De minimahuishoudens maken het meest gebruik van de ZoetermeerPas, gevolgd door de kwijtschelding en de schoolkostentoeslag.

Enige nuancering is hier op zijn plaats. Bij de berekening van het bereik is uitgegaan van de totale populatie minima. Maar niet iedere regeling is voor de iedereen van toepassing, niet iedereen maakt de noodzakelijke kosten. Dit geldt bijvoorbeeld voor de bijzondere bijstand. Ook is er samenhang tus-

sen een aantal regelingen. Een uitgebreide collectieve ziektekostenverzekering zal leiden tot een lager gebruik van de bijzondere bijstand.

Vergelijk met andere gemeenten

Het vergelijken met andere gemeenten is lastig omdat het minimale leid een lokale aangelegenheid is en de regelingen per gemeente kunnen verschillen. Met deze kanttekening zetten we vier regelingen die veel gemeenten hanteren op een rij. Dit zijn: bijzondere bijstand, langdurigheidstoeslag, kwijtschelding, en de collectieve ziektekostenverzekering.

Voor deze regelingen hebben we van vijf gemeenten (van vergelijkbare grootte of liggend in de regio) het bereik vergeleken. De regelingen zijn niet in alle gemeenten voor dezelfde inkomensgroepen bedoeld, zie onderstaande tabel.

Tabel 2.12.1 Doelgroepen van de regelingen in zes gemeenten⁴

INKOMENSGRENS	Bijzondere bijstand	Langdurigheids toeslag	Kwijtschelding	Collectieve ziektekosten verzekering
Zoetermeer	<u>tot 110%</u>	tot 100%	tot 100%	tot 110%
Almere	tot 100%	tot 100%	tot 100%	tot 120%
Den Bosch	tot 110%	tot 100%	tot 100%	tot 110%
Den Haag	<u>tot 100%</u>	<u>tot 110%</u>	tot 100%	tot 110%
Leidschendam-Voorburg	tot 110%	tot 100%	tot 100%	tot 110%
Pijnacker-Nootdorp	tot 110%	tot 100%	tot 100%	tot 110%

Zoetermeer en Den Haag bieden bijzondere bijstand aan aan de minima met een inkomen tot 100% van het wsm. Den Bosch, Leidschendam-Voorburg en Pijnacker-Nootdorp stellen deze regeling beschikbaar voor de inkomensgroep tot 110%.

In Den Haag is de langdurigheidstoeslag bedoeld voor de 110%-minima. In de andere gemeenten is deze regeling voor mensen met een inkomen tot 100%. Uit de tabel blijkt dat de inkomensgrenzen die Zoetermeer heeft gesteld vergeleken met andere gemeenten de inkomensgrens per saldo niet veel afwijken.

Het bereik (de gebruikers als percentage van de inkomensgroep waarvoor de regeling bedoeld is) per regeling is voor de vijf gemeenten naast elkaar gezet, zie onderstaande tabel.

Tabel 2.12.2 Vergelijk van het bereik van de regelingen in vijf gemeenten

BEREIK	Bijzondere bijstand	Langdurigheids toeslag	Kwijtschelding	Collectieve ziektekosten verzekering
Zoetermeer	24,1%	52,8%	72,1%	40,0%
Almere	49,0%	21,0%	69,0%	48,0%
Den Bosch	25,0%	50,1%	81,2%	59,2%
Den Haag	39,1%	53,1%	62,0%	30,1%
Leidschendam-Voorburg	12,1%	51,5%	27,7%	32,0%
Pijnacker-Nootdorp	26,9%	23,8%	58,8%	13,5%

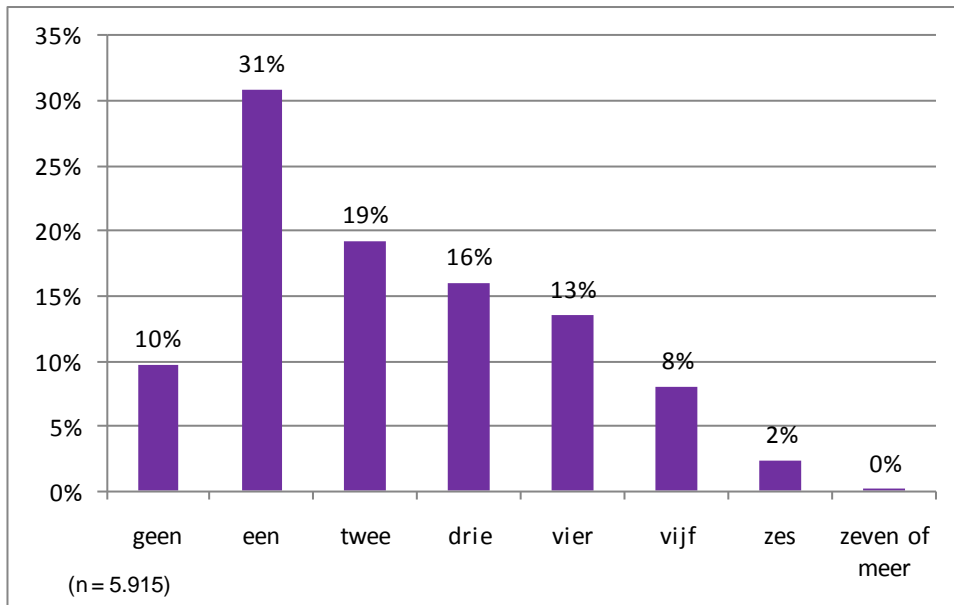
Met name bij deze tabel geldt dat vergelijking lastig is, omdat de lokale invulling kan verschillen. Vergeleken met de vier andere gemeenten, doet Zoetermeer het gemiddeld.

⁴ In sommige gemeenten wordt van een grens van 105% uitgegaan. Voor de vergelijking hebben we dit voor alle gemeenten gelijk gesteld op 100%.

2.13 Gebruik meerdere voorzieningen

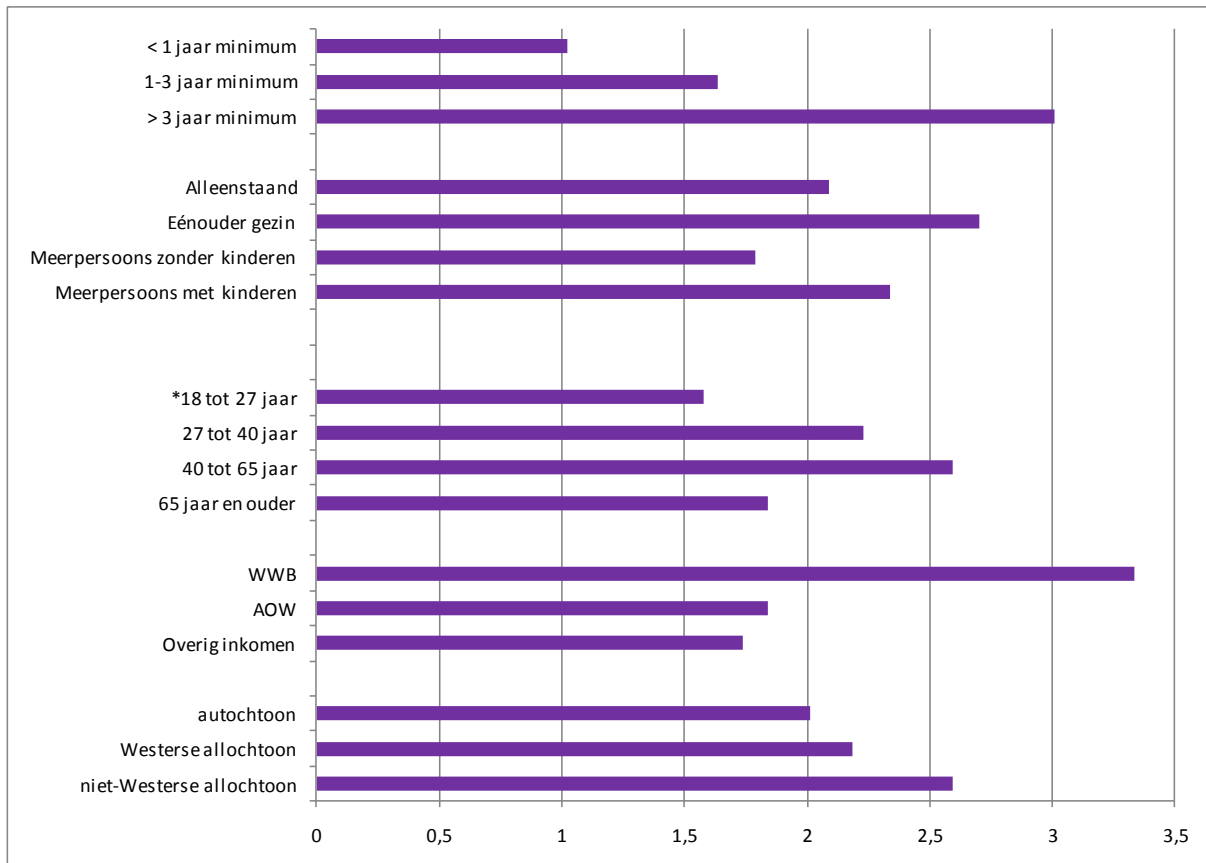
In deze paragraaf wordt beschreven van hoeveel gemeentelijke voorzieningen de minimahuishoudens tot 120% van het wsm tegelijkertijd gebruikmaken. Het gebruik van Schuldhulpverlening, WMO en huurtoeslag is in deze paragraaf niet meegenomen. Dit zijn geen specifieke miniregelingen. Minimahuishoudens maken gemiddeld gebruik van 2,3 regelingen. In de volgende figuur staat een overzicht van het aantal gebruikte voorzieningen.

Figuur 2.13.1 Gemiddeld aantal voorzieningen minimahuishoudens

Bijna 10% van de minimahuishoudens maakt van geen enkele gemeentelijke voorziening gebruik. Dit zijn de huishoudens die in beeld zijn gekomen doordat ze hetzij een WWB-uitkering hebben, of AOW-gerechtigd zijn (70% is ouder dan 65 jaar, 178 hebben al 3 jaar of langer een mininkomen).

Figuur 2.13.2 Kenmerken minimahuishoudens die van meerdere voorzieningen gebruikmaken

* Huishoudens < 18 jaar zijn vanwege gering aantal niet opgenomen

Kenmerken minimahuishoudens die van meerdere voorzieningen gebruikmaken

Uit de bovenstaande grafiek zijn een aantal kenmerken aan te wijzen.

- Hoe langer men een inkomen heeft op het wettelijk sociaal minimum, des te meer voorzieningen men gebruikt.
- Huishoudens met een bijstandsuitkering gebruiken vaker meerdere voorzieningen.
- Huishoudens tussen de 40 en 65 jaar oud gebruiken de meeste voorzieningen.
- Eénoudergezinnen maken gebruik van ruim 2,5 voorziening per huishouden. Samen met de meerpersoonsgezinnen met kinderen maken zij het meest gebruik van de voorzieningen.

3 Gezinnen met kinderen

Om beleid voor de gezinnen en ouders met kinderen tot 18 jaar op maat te kunnen leveren, is inzicht in de omvang, samenstelling en kenmerken van de doelgroep essentieel. In dit hoofdstuk wordt specifiek ingegaan op deze gezinnen met een inkomen tot 110% van het wettelijk sociaal minimum.

Tabel 3.1 Aantal gezinnen met kinderen naar inkomen

	Eénoudergezin		Meerpersoons met kinderen	
	Aantal	%	Aantal	%
100% minimum	1.343	28%	667	4%
110% minimum (cum)	1.437	30%	760	5%
120% minimum (cum)	1.680	35%	1.023	6%
Hoger dan 120%	35	1%	23	0%
Inkomen onbekend	3.100	64%	14.810	93%
Totaal	4.815	100%	15.856	100%

In Zoetermeer heeft 30% van de éénoudergezinnen een inkomen tot 110% van het wsm. Bij de meerpersoonshuishoudens met kinderen ligt dit percentage met 5% een stuk lager. Van alle Zoetermeerse gezinnen met kinderen (20.671) moet 11% rondkomen van een minimuminkomen (2.197).

3.1 Duur inkomen

In onderstaande tabel staat een overzicht van de huishoudens met kinderen tot 18 jaar met een minimuminkomen naar duur van het inkomen.

Tabel 3.1.1 Gezinnen met kinderen tot 18 jaar (110%), naar duur inkomen

	Eénoudergezin		Meerpersoons met kinderen	
	Aantal	%	Aantal	%
Tot 1 jaar	120	8%	83	11%
1 tot 3 jaar	532	37%	288	38%
3 jaar en langer	785	55%	389	51%
Totaal	1.437	100%	760	100%

Ruim de helft van de éénoudergezinnen (55%) en de meerpersoonshuishoudens (51%) leeft van een minimuminkomen.

3.2 Bron inkomen

Bijna zes van de tien éénoudergezinnen met een minimuminkomen heeft een WWB-uitkering (56%). Bij de meerpersoonshuishoudens heeft 35% een WWB-uitkering en meer dan de helft een overig inkomen.

Tabel 3.2.1 Gezinnen met kinderen tot 18 jaar (110%) , naar bron van het inkomen

	Eénoudergezin		Meerpersoons met kinderen	
	Aantal	%	Aantal	%
WWB	806	56%	264	35%
AOW	47	3%	60	8%
Overig inkomen	584	41%	436	57%
Totaal	1.437	100%	760	100%

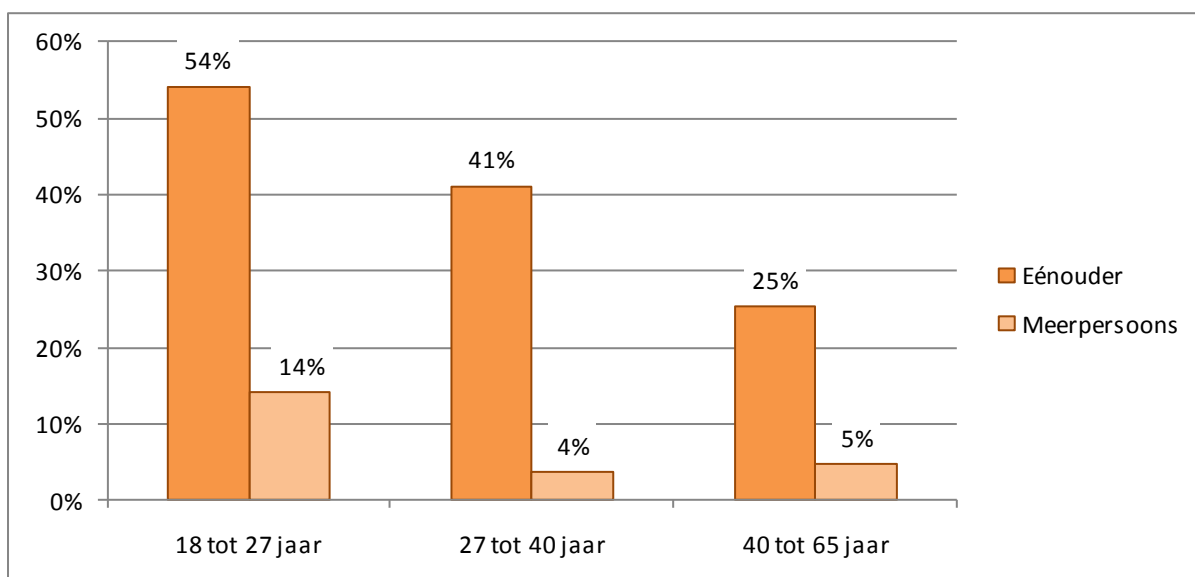
3.3 Leeftijd

Tabel 3.3.1 Gezinnen met kinderen tot 18 jaar (110%), naar leeftijd van de oudste in het gezin

	Eénoudergezin		Meerpersoons met kinderen	
	Aantal	%	Aantal	%
< 18 jaar	4	0%	4	1%
18 tot 27 jaar	108	8%	24	3%
27 tot 40 jaar	449	31%	145	19%
40 tot 65 jaar	829	58%	527	69%
65 jaar en ouder	47	3%	60	8%
Totaal	1.437	100%	760	100%

Eénoudergezinnen hebben vaak jongere ouders dan meerpersoons gezinnen. Bij 39% van de éénoudergezinnen is de ouder jonger dan 40 jaar. Bij meerpersoonshuishoudens met kinderen is dit percentage 23%.

Figuur 3.3.1 Aandeel minimahuishoudens met kinderen tot 110% van het wsm naar leeftijd

Van alle Zoetermeerse éénoudergezinnen met een ouder tussen de 18 en 27 jaar is 54% een minimahuishouden. Hoe ouder het huishouden, hoe lager het aandeel minimahuishoudens.

3.4 Herkomst

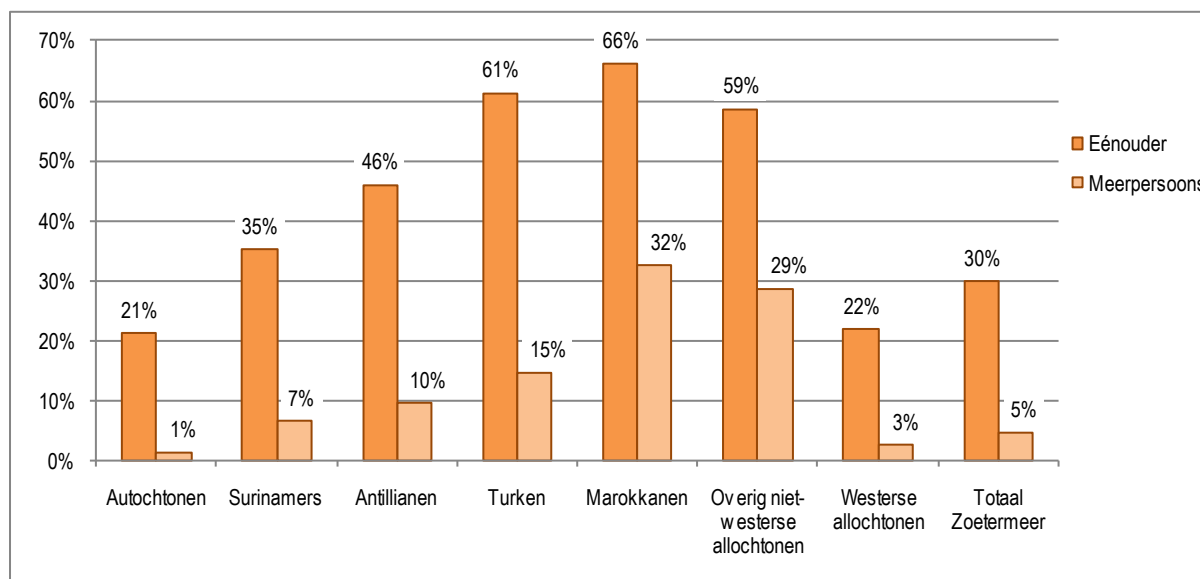
Onderstaande tabel geeft het aantal gezinnen met kinderen weer naar herkomst van de oudste in het gezin.

Tabel 3.4.1 Gezinnen met kinderen tot 110% van het wsm naar herkomst

	Eénoudergezin		Meerpersoons met kinderen	
	Aantal	%	Aantal	%
Autochtonen	536	37%	151	20%
Surinamers	260	18%	76	10%
Antillianen	125	9%	30	4%
Turken	52	4%	21	3%
Marokkanen	80	6%	85	11%
Overig niet-westerse allochtonen	241	17%	332	44%
Westerse allochtonen	143	10%	65	9%
Totaal	1437	100%	760	100%

Bij de éénoudergezinnen is bijna vier op de tien gezinnen van Nederlandse herkomst. Iets minder dan één op de vijf is van Surinaamse komaf, en 9% van de éénoudergezinnen is een Antilliaans gezin. Eén vijfde van de meerpersoonshuishoudens met kinderen is een autochtoon gezin, 10% is Surinaamer en 11% van deze gezinnen is een Marokkaans gezin.

Figuur 3.4.1 Aandeel minimahuishoudens met kinderen tot 110% van het wsm naar etniciteit

Van de Marokkaanse eenoudergezinnen heeft 66% een inkomen tot 110%. Alleen de autochtonen en westerse allochtonen zitten onder het stedelijk gemiddelde (resp. 21% en 22% t.o.v. 30%). Ook bij de meerpersoonshuishoudens is het aandeel Marokkaanse minimahuishoudens met kinderen hoog (32%). Het stedelijk gemiddelde voor de meerpersoonshuishoudens bedraagt 5%.

3.5 Wijken

De volgende tabel geeft een verdeling van de minimahuishoudens met kinderen tot 18 jaar over de wijken in Zoetermeer.

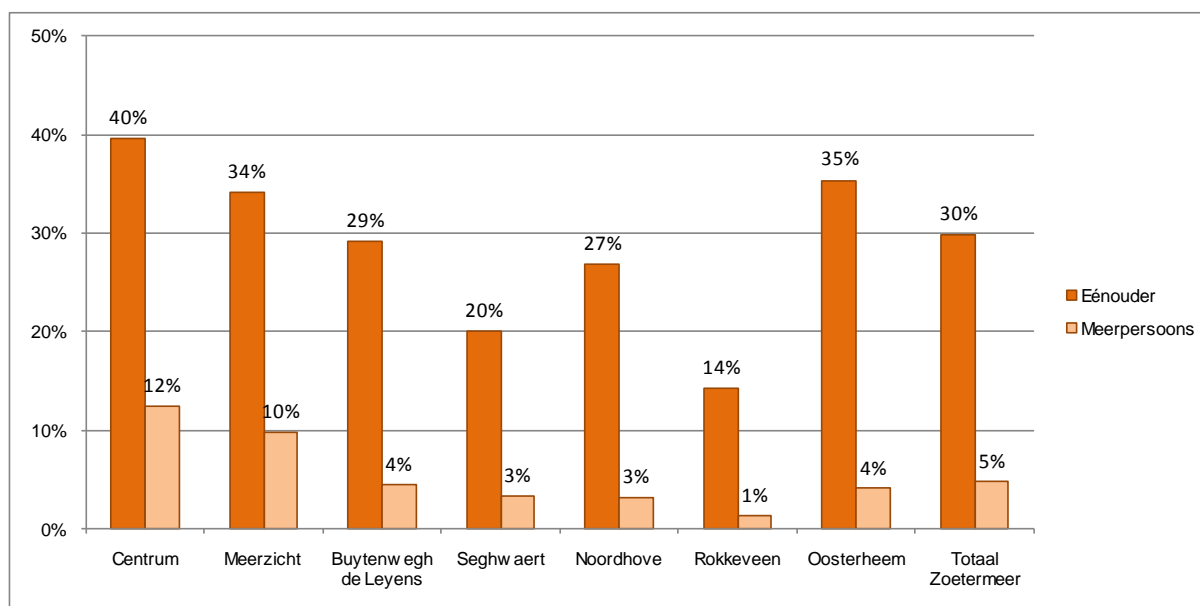
Tabel 3.5.1 Aantal minimahuishoudens met kinderen tot 110% van het wsm naar wijk

	Eénoudergezin		Meerpersoons met kinderen	
	Aantal	%	Aantal	%
Centrum	391	27%	210	28%
Meerzicht	268	19%	151	20%
Buytenw. de L.	229	16%	103	14%
Seghwaert	121	8%	75	10%
Noordhove	81	6%	44	6%
Rokkeveen	83	6%	45	6%
Oosterheem	238	17%	117	15%
Overig *	26	2%	15	2%
Totaal	1.437	100%	760	100%

* Overig = Industriegebied, Buitengebied en onbekend

De meeste minimagezinnen met kinderen wonen in Centrum, Meerzicht en Oosterheem. Omdat de wijken verschillen in grootte wordt het *aandeel* minima per wijk weergegeven in de volgende figuur.

Figuur 3.5.1 Aandeel minimahuishoudens met kinderen tot 110% van het wsm naar wijk

In Centrum, Oosterheem en Meerzicht wonen in verhouding veel minimagezinnen met kinderen. Het gaat dan voornamelijk om éénoudergezinnen.

Bijlage III geeft een overzicht van het aantal minimahuishoudens met kinderen naar type huishouden per buurt. In bijlage IV staat een tabel met het aandeel.

4 Alle minimahuishoudens (100%, 110% en 120%)

Het minimabeleid van de gemeente Zoetermeer kent regelingen voor huishoudens met een inkomen tot 100%, tot 110% en tot 120% van het wettelijk sociaal minimuminkomen (wsm). Dit hoofdstuk beschrijft een viertal kenmerken van deze minimahuishoudens in Zoetermeer, namelijk inkomensbron, huishoudtype, leeftijd van de oudste persoon in het huishouden en de duur van het minimuminkomen.

4.1 Inkomensbron

Als we de minimahuishoudens uitsplitsen naar hoofdkomen zien we de volgende verdeling.

Tabel 4.1.1 Minimahuishoudens naar inkomensbron

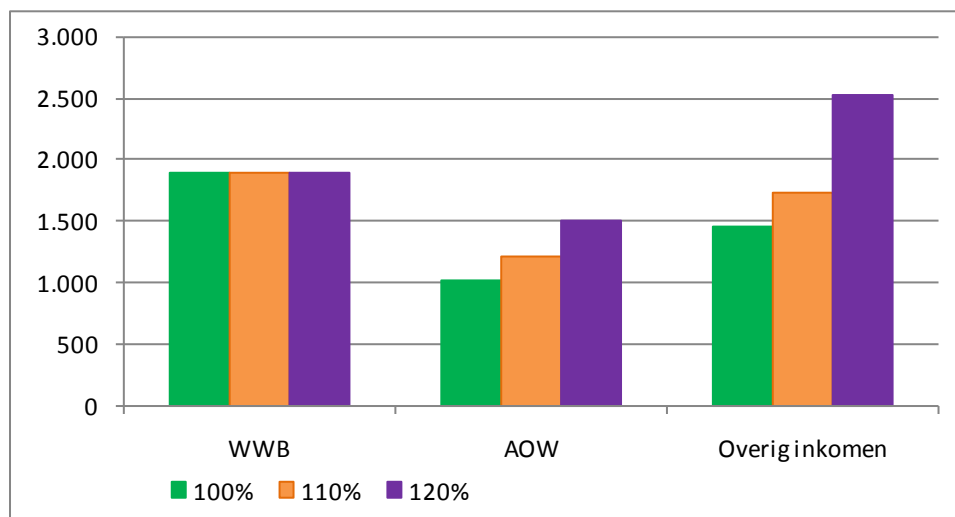
	100%		110%		120%	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
WWB	1.887	43%	1.887	39%	1.887	32%
AOW	1.020	23%	1.204	25%	1.500	25%
Overig inkomen*	1.446	33%	1.731	36%	2.528	43%
Totaal	4.353	100%	4.822	100%	5.915	100%

* Bij de overige inkomens behoren een WW-uitkering, arbeidsongeschiktheidsuitkering of een baan met een minimuminkomen.

In de inkomensgroep tot 100% heeft 43% een WWB-uitkering. In de inkomensgroep tot 110% heeft 39% een WWB-uitkering. In de inkomensgroep tot 120% is dit 32%.

In onderstaande figuur worden voor elke inkomensbron de aantallen per inkomensgroep weergegeven.

Figuur 4.1.1 Minimahuishoudens naar inkomensbron (aantallen)

Bij verhoging van de inkomensgroep van 100% naar 120% is er geen verandering in het aantal WWB-ers. Dit aantal blijft voor alle drie de inkomensgroepen gelijk (1.887).

Het aantal AOW-ers stijgt van 1.020 huishoudens bij een inkomen tot 100% naar 1.500 in de inkomensgroep van 120%. De grootste stijging in de inkomensgroep zien we hier van 110% naar 120%. Dan stijgt het aantal minimahuishoudens van 1.204 naar 1.500, een stijging van bijna 300 doelgroep-huishoudens, ofwel een stijging van bijna 25%.

Voor de groep huishoudens met 'overig inkomen' zit de grootste stijging ook in verandering van 110% naar 120%. Absoluut stijgt het aantal huishoudens dan van ruim 1.700 naar ruim 2.500, ofwel een stijging van 46%. Dat is bijna een verdubbeling.

4.2 Huishoudtype

Als we de minimahuishoudens uitsplitsen naar huishoudtype zien we de volgende verdeling.

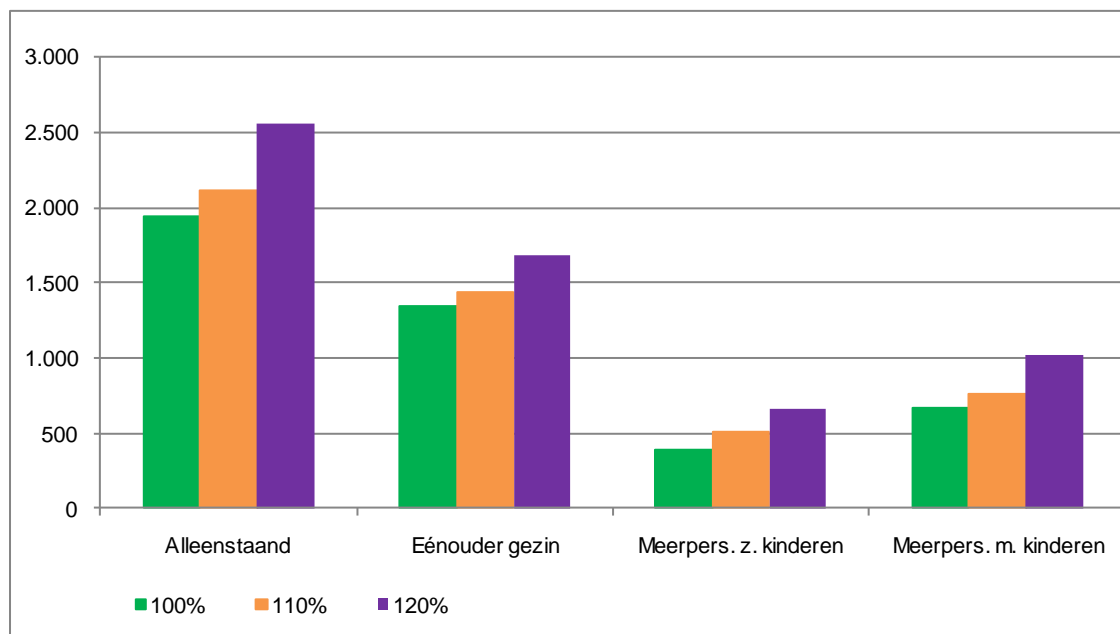
Tabel 4.2.1 Minimahuishoudens naar huishoudtype

	Minimahuishoudens						Alle huishoudens	
	100%		110%		120%		Aantal	%
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%		
Alleenstaand	1.946	45%	2.117	44%	2.555	43%	16.628	31%
Eénouder gezin	1.343	31%	1.437	30%	1.680	28%	4.815	9%
Meerpers. z. kinderen	397	9%	508	11%	657	11%	15.575	29%
Meerpers. m. kinderen	667	15%	760	16%	1.023	17%	15.856	30%
Totaal	4.353	100%	4.822	100%	5.915	100%	52.874	100%

In de inkomensgroep tot 100% is 31% van de huishoudens een éénoudergezin. In de inkomensgroep tot 110% is 30% van de huishoudens een éénoudergezin. In de inkomensgroep tot 120% is 28% van de huishoudens een éénoudergezin. In Zoetermeer is 9% van alle huishoudens een éénoudergezin.

In onderstaande figuur worden voor elk huishoudtype de aantallen per inkomensgroep weergegeven.

Figuur 4.2.1 Minimahuishoudens naar huishoudtype (aantallen)

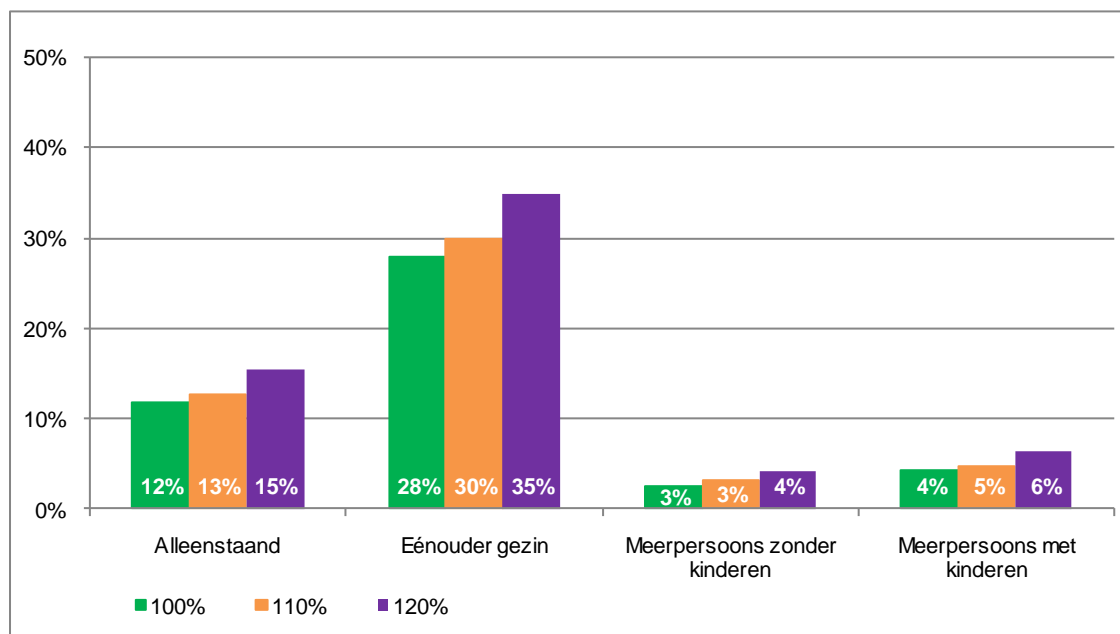

Bij alle huishoudtypen is de stijging van 110% naar 120% groter dan die van 100% naar 110%.

Bij verhoging van de inkomensgroep van 110% naar 120% stijgt het aantal meerpersoonshuishoudens met kinderen relatief het meest, nl. van 760 naar 1.023, dat zijn 263 huishoudens, een stijging van 35%. Bij de éénoudergezinnen is deze stijging het kleinst: van 1.437 naar 1.680, dat zijn 243 huishoudens, een stijging van 18%.

Bij verhoging van 100% naar 110% zijn het de meerpersoonshuishoudens zonder kinderen die relatief het meest toenemen, nl. van 397 naar 508, dat zijn 111 huishoudens, een stijging van 28%. Ook hier is bij de éénoudergezinnen de stijging relatief het kleinst: van 1.343 naar 1.437, dat zijn 94 huishoudens, een stijging van 7%.

Figuur 4.2.2 Minimahuishoudens als aandeel* van het totaal aantal Zoetermeerse huishoudens, naar huishoudtype

*percentages in de grafiek zijn cumulatief

Van alle éénoudergezinnen in Zoetermeer heeft 28% een inkomen tot 100%. 30% heeft een inkomen tot 110% en 35% heeft een inkomen tot 120%. Zie de tweede groen-oranje-paars-kolom in de grafiek.

4.3 Leeftijd

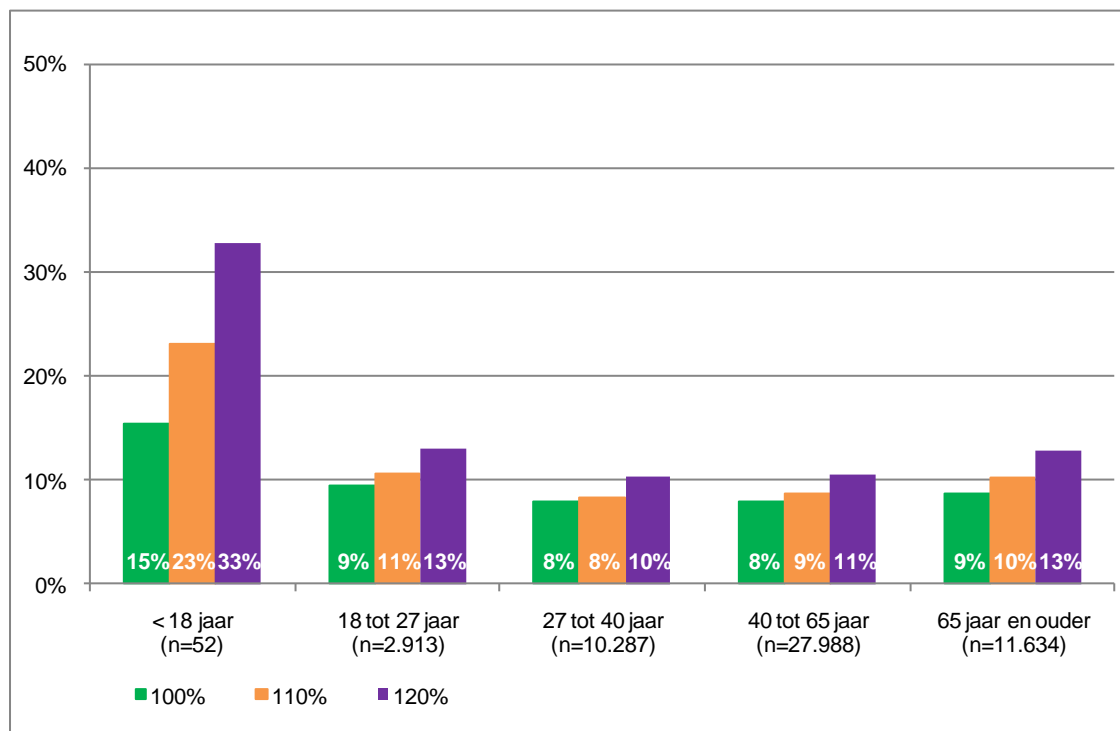
In onderstaande tabel staat een overzicht van de huishoudens op basis van de leeftijd van de oudste persoon in het huishouden.

Tabel 4.3.1 Minimahuishoudens naar leeftijd van de oudste persoon in het huishouden

	Minimahuishoudens						Alle huishoudens	
	100%		110%		120%		Aantal	%
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%		
< 18 jaar	8	0%	12	0%	17	0%	52	0%
18 tot 27 jaar	276	6%	311	6%	379	6%	2.913	6%
27 tot 40 jaar	809	19%	862	18%	1054	18%	10.287	19%
40 tot 65 jaar	2.242	52%	2.435	50%	2967	50%	27.988	53%
65 jaar en ouder	1.018	23%	1.202	25%	1498	25%	11.634	22%
Totaal	4.353	100%	4.822	100%	5915	100%	52.874	100%

In zowel de inkomensgroep tot 100% als de inkomensgroep tot 110% als de inkomensgroep tot 120% is in 6% van de huishoudens de oudste persoon tussen 18-27 jaar. Dit geldt ook voor Zoetermeer als geheel: in alle Zoetermeerse huishoudens is ook in 6% van de gevallen de oudste persoon tussen 18-27 jaar.

Figuur 4.3.1 Minimahuishoudens als aandeel* van het totaal aantal Zoetermeerse huishoudens, naar leeftijdscategorie van de oudste persoon in het huishouden

*percentages in de grafiek zijn cumulatief

Van alle huishoudens in Zoetermeer waarvan de oudste tussen 18-27 jaar is, heeft 9% een inkomen tot 100%. 11% heeft een inkomen tot 110% en 13% heeft een inkomen tot 120%. Zie de tweede groen-oranje-paars-kolom in de grafiek.

4.4 Duur inkomen

In onderstaande tabel staat een overzicht van de huishoudens op basis van de duur van het minimuminkomen.

Tabel 4.4.1 Minimahuishoudens naar duur van het minimuminkomen

	100%		110%		120%	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
tot een jaar	295	7%	410	9%	954	16%
1 tot 3 jaar	1.316	30%	1.514	31%	1.791	30%
3 jaar en langer	2.742	63%	2.898	60%	3.170	54%
Totaal	4.353	100%	4.822	100%	5.915	100%

In de inkomensgroep tot 100% leeft 7% minder dan een jaar van een minimuminkomen. In de inkomensgroep tot 110% leeft 9% minder dan een jaar van een minimuminkomen. In de inkomensgroep tot 120% is dit 16%.

Bijlagen

BIJLAGE I Verantwoording en definities

In deze bijlage geven wij een verantwoording van het uitgevoerde onderzoek.

Onderzoeksdoel

Het primaire doel van dit onderzoek is de bepaling van het aantal huishoudens met een inkomen tot 120% van het voor hun huishoudtype geldende sociale minimum, dat voldoet aan de criteria voor het minimabeleid. Op de tweede plaats moeten de uitkomsten inzicht bieden in de mate van (niet-)gebruik van bestaande inkomensondersteunende en participatiebevorderende voorzieningen.

Een laatste (uitvoerings)vereiste is dat de monitor herhaalbaar dient te zijn. Hierdoor is het mogelijk om de ontwikkelingen in de doelgroep in de tijd te volgen.

Onderzoeksmethodiek

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van de volgende informatiebronnen:

- bevolkingsgegevens vanuit de gemeentelijke basisadministratie (GBA) met een peildatum van 18 mei 2010;
- inkomensgegevens vanuit de registraties van de afdeling Werk, Zorg en Inkomen van de gemeente Zoetermeer, de kwijtschelding van de gemeentelijke heffingen en de landelijke belastingdienst;
- gebruiksgegevens uit de registratie van de schuldhulpverlening; De peildatum van de gegevens is 2009. Voor de ZoetermeerPas is de peildatum mei 2010.
- CBS, SCP en VROM.

Met behulp van de gecombineerde informatie is vervolgens in een aantal bewerkingsstappen een geanonimiseerd onderzoeksbestand gecreëerd dat de basis vormt voor deze rapportage.

Stap 1

In de eerste bewerkingsstap wordt de informatie uit de genoemde registratiebronnen aan het actuele GBA bestand gekoppeld, op persoonsniveau. Op deze wijze wordt inzichtelijk welke personen gebruikmaken of gebruik hebben gemaakt van welke regelingen.

Stap 2

In stap 2 wordt aan de hand van de GBA een analysebestand op huishoudniveau gemaakt. We onderscheiden 4 huishoudtypes: alleenstaanden, eenoudergezinnen, meerpersoonshuishoudens met kinderen en meerpersoonshuishoudens zonder kinderen.

De operationele definities van deze begrippen treft u verderop in deze verantwoording aan.

Stap 3

Het feitelijke gebruik van voorzieningen op huishoudniveau wordt vastgesteld. Indien één persoon binnen het huishouden gebruik heeft gemaakt van een bepaalde voorziening, wordt dit toegerekend naar het hele huishouden. Voorbeeld: Binnen een gezin heeft een verstrekking voor bijzondere bijstand plaatsgevonden op naam van de man en kwijtschelding van belasting op naam van de vrouw. In dat geval heeft het huishouden zowel gebruikgemaakt van bijzondere bijstand als van kwijtschelding.

Stap 4

Voor de bepaling of een huishouden tot de minima behoort gelden de volgende criteria:

- Alle huishoudens met een lopende WWB-uitkering op de peildatum;
- Alle 65+ huishoudens met alléén een AOW-uitkering, volgens opgave van de belastingdienst;
-

Nadat het huishoudtype is bepaald wordt het feitelijke gebruik van voorzieningen (door alle partners die tot dezelfde economische eenheid behoren) op huishoudniveau vastgesteld. Deze laatste stap is van belang omdat voorzieningen bijna altijd door verschillende personen uit een huishouden worden aangevraagd. Uiteindelijk ontstaat op deze wijze op huishoudniveau een (actueel) onderzoeksbestand van de gemeente Zoetermeer. Dit bestand bevat tevens informatie betreffende het (cumulatieve) gebruik van inkomensondersteunende voorzieningen over een periode van drie jaar.

Vergelijkbaarheid met andere statistieken

Ondanks het feit dat door andere definities, peilmomenten en berekeningsmethoden officiële statistieken niet in vergelijkend perspectief met de uitkomsten van dit onderzoek mogen worden gebruikt is de verleiding daartoe groot. Om die reden gaan we kort in op CBS gegevens voor Zoetermeer. In totaal onderscheidt het CBS 52.695 huishoudens in Zoetermeer, op 1 januari 2010. Door een iets andere definitie van het begrip huishouden zijn wij voor dit onderzoek uitgegaan van 52.874 huishoudens.

De cijfers betreffende het aandeel minima in deze monitor liggen zeer dicht bij de cijfers van het CBS. Het CBS komt op basis van het regionale inkomensonderzoek 2007 voor Zoetermeer op 9% huishoudens met een inkomen tot maximaal 110% van het voor dat huishoudtype geldende sociale minimum, zijnde een totaal van 4.290 huishoudens.

In dit onderzoek zijn gegevens over 2009 verwerkt. Enerzijds is de bevolking van Zoetermeer toegenomen, waardoor een stijging van het aantal minima te verwachten is. Anderzijds is in de afgelopen jaren sprake geweest van een daling van het aantal bijstandsgerechtigden. Per saldo is het aantal door ons gevonden minima in de gemeente overeenkomstig de verwachting, uitgaande van de genoemde CBS cijfers.

Eventuele verschillen kunnen worden veroorzaakt door het feit dat het CBS uitsluitend jaarinkomens opneemt. Dat betekent dat huishoudens die minder dan een jaar op het sociale minimum vertoeven niet worden meegerekend.

Verder worden door het CBS alle inkomsten van gezinsleden (dus ook van inwonende kinderen) bij het huishoudinkomen opgeteld. Omdat bij de berekening van bijvoorbeeld het recht op kwijtschelding uitsluitend het inkomen van de ouders wordt meegeteld zijn definitieverschillen een tweede reden voor andere uitkomsten.

De derde reden voor een verschil in uitkomst is dat in dit onderzoek geen rekening is en kan worden gehouden met (kortstondige) meerinkomsten. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de vrijlatingsbepaling in de bijstand. Omdat het CBS jaarlijks achteraf wel beschikt over deze informatie ontstaan wederom verschillen.

Statistisch kader

In tegenstelling tot wat gangbaar is bij sociaal wetenschappelijk onderzoek is dit rapport gebaseerd op gegevens van de totale bevolkingspopulatie. Dat betekent dat de vermelde aantallen en percentages niet getoetst hoeven te worden op statistische betrouwbaarheid en altijd de feitelijke situatie weergeven.

Operationele definitie huishouden

Het bepalen van het soort en type huishouden gebeurt aan de hand van gegevens uit de bevolkingsadministratie en wel op de volgende wijze:

- indien één persoon op een adres woont, is duidelijk dat er sprake is van een alleenstaande;
- personen op één adres waartussen geregistreerde ouder-kindrelaties of echtrelaties bestaan worden tot een gezamenlijk huishouden gerekend;
- indien er meerdere personen op een adres wonen maar slechts één persoon is meerderjarig en geen kind van een ander persoon op het adres tellen we een éénoudergezin;
- als er vier of meer meerderjarigen op een adres wonen die geen kind zijn van een andere persoon op het adres, gaan we ervan uit dat er meerdere huishoudens op dit adres gevestigd zijn;

- indien er drie meerderjarigen zonder echtrelatie op één adres wonen die geen kind zijn van een ander persoon op het adres, kijken we naar de gemiddelde leeftijd. Ligt die onder de 27 jaar dan rekenen we iedere persoon als een afzonderlijk (studenten)huishouden. Ligt deze boven de 27 jaar dan tellen we één meerpersoons huishouden.
- als er minimaal 19 personen op een gezamenlijk adres wonen, registreren we een institutioneel huishouden, tenzij de gemiddelde leeftijd van alle bewoners hoger is dan 65 jaar. Iedere bewoner wordt dan als afzonderlijk huishouden meegeteld (gehuwden tellen als één huishouden).

Huishoudsoort

Naar soort huishouden maken we onderscheid tussen alleenstaanden, meerpersoons huishoudens met en zonder kinderen en eenoudergezinnen.

Zelfstandig huishouden

Een zelfstandig huishouden bestaat uit één of meer personen die alleen of samen in een woonruimte gehuisvest zijn en zelf in hun dagelijkse levensbehoeften voorzien.

Institutioneel huishouden

Tot de institutionele huishoudens behoren adressen met minimaal 20 personen, waarbij de gemiddelde leeftijd jonger is dan 65 jaar. Hiertoe behoren bijvoorbeeld opvangcentra, penitentiaire inrichtingen, kindertehuizen en internaten.

In de bevolkingsoverzichten in deze rapportage zijn deze personen meegeteld. In de hoofdstukken waar de inkomensverdeling in termen van huishoudens wordt besproken blijven zij buiten beschouwing.

Besteedbaar inkomen (CBS)

Besteedbaar inkomen is het bruto inkomen verminderd met de premies sociale zekerheid en andere betaalde overdrachten (zoals alimentatie) en de loon-, inkomsten- en vermogensbelasting. Het bruto inkomen omvat winst uit onderneming, bruto inkomsten uit arbeid, inkomsten uit vermogen en bruto ontvangen overdrachten (zoals AOW, Anw, WAO/WIA, studiefinanciering, kinderbijslag en huursubsidie).

Inkomensbron

In dit onderzoek worden de termen WWB, AOW en 'ander' inkomen gebruikt. Voor de bijstandsgerechtigden is de inkomensbron direct vast te stellen. De AOW inkomensgrondslag is bepaald op basis van de leeftijd van de huishoudoudste. De 65+ huishoudens die tevens een aanvullende bijstanduitkering ontvangen rekenen we eveneens tot deze categorie. Alle overige inkomens zijn vervolgens onder de noemer 'ander' inkomen gebracht.

Wanneer het inkomen van een huishouden alleen bestaat uit AOW dan wordt het huishouden tot de minimapopulatie gerekend.

Berekening van de duur van het minimuminkomen

De duur van de periode waarin een huishouden op het minimuminkomen leeft, wordt berekend aan de hand van een combinatie van gegevens uit verschillende bronnen. Een sluitende definitie in termen van een volledig onafgebroken periode is niet altijd mogelijk. Indien de periode tussen het gebruik van de ene regeling en de andere maximaal 30 dagen is, wordt dit daarom toch als aaneengesloten periode gezien.

Definiëring etnische achtergrond

Een persoon wordt tot een niet-Nederlandse groep gerekend als diegene een buitenlandse nationaliteit bezit of in het buitenland is geboren of als (minstens) één van beide ouders in het buitenland is geboren. Bij de indeling is de volgende categorisering gehanteerd:

Niet-westerse allochtoon

Allochtoon met als herkomstgroepering een van de landen in de werelddelen Afrika, Zuid-Amerika en Azië (excl. Indonesië en Japan) of Turkije.

Westerse allochtoon

Allochtoon met als herkomstgroepering een van de landen in de werelddelen Europa (excl. Turkije), Noord-Amerika en Oceanië of Indonesië of Japan. Op grond van hun sociaal-economische en sociaal-culturele positie worden allochtonen uit Indonesië en Japan tot de westerse allochtonen gerekend. Het gaat vooral om mensen die in het voormalig Nederlands-Indië zijn geboren en werknemers van Japanse bedrijven met hun gezin.

BIJLAGE II Bronnen voor het bepalen van de doelgroep

Voor het bepalen van de omvang van de doelgroep voor het minimabeleid in Zoetermeer kunnen verschillende bronnen worden geraadpleegd. Hieronder wordt de bron die voor de Armoedemonitor is gebruikt vergeleken met de Minimascan van Stimulansz. De grootste verschillen zijn dat de Armoedemonitor uitgaat van een inkomen op een bepaald moment, terwijl Stimulansz kijkt naar het jaarincome. Verder is de Armoedemonitor gebaseerd op registraties en gebruikt Stimulansz een prognose.

Armoedemonitor

Het instituut KWIZ heeft het bestand voor de Armoedemonitor geleverd. In dit bestand zijn de gegevens opgenomen van inwoners van Zoetermeer die in 2009 een gemeentelijke regeling voor mensen met een laag inkomen⁵ hebben ontvangen. Van deze inwoners zijn gegevens uit verschillende bestanden gekoppeld:

- bevolkingsgegevens vanuit de gemeentelijke basisadministratie;
- inkomensgegevens vanuit de registraties van Werk, Zorg en Inkomen, de kwijtschelding van gemeentelijke heffingen en de landelijke belastingdienst;
- gebruiksgegevens uit de registratie van de WMO en schuldhulpverlening;

Minimascan Stimulansz

De raming van Stimulansz wordt gemaakt op basis van cijfers van het CBS.

Op basis van CBS-gegevens over 2007 is een prognose van de situatie in 2008-2010 gemaakt. Dit gebeurt op basis van de ontwikkeling van het aantal bijstandsgerechtigden, arbeidsongeschikten en andere doelgroepen in die jaren. Hetzelfde is eerder gedaan voor de periode 2007-2009.

Het CBS gaat uit van jaarinkomens.

⁵ Bijzondere bijstand; Collectieve ziektekostenverzekering; ZoetermeerPas; Toeslag ouderen; Toeslag chronisch zieken en gehandicapten; Vergoeding schoolkosten; Langdurigheidstoelag; Schuldhulpverlening; Kwijtschelding; Huurtoeslag.

BIJLAGE III Aantal gezinnen met kinderen tot 18 jaar naar buurt

	Eénouder- gezin		Meerpersoons met kinderen	
	Aantal	%	Aantal	%
Dorp	27	2%	16	2%
Stadscentrum	46	3%	7	1%
Palenstein	190	13%	145	19%
Driemanspolder	128	9%	42	6%
Meerzicht-west	163	11%	100	13%
Meerzicht-oost	105	7%	51	7%
Buytenwegh	215	15%	94	12%
De Leyens	14	1%	9	1%
Seghwaert-z-w	40	3%	19	3%
Seghwaert-n-o	81	6%	56	7%
Noordhove-west	45	3%	19	3%
Noordhove-oost	36	3%	25	3%
Rokkeveen-west	23	2%	10	1%
Rokkeveen-oost	60	4%	35	5%
Oosterheem-z-w	48	3%	36	5%
Oosterheem-n-o	190	13%	81	11%
Overig *	26	2%	15	2%
Totaal	1.437	100%	760	100%

* Overig = Industriegebied, Buitengebied en onbekend

BIJLAGE IV Aandeel minimahuishoudens met kinderen tot 110% van het wsm naar buurt

	Eenouder- gezin	Meerpersoons met kinderen
Dorp	19%	3%
Stadscentrum	31%	4%
Palenstein	49%	25%
Driemanspolder	41%	10%
Meerzicht-west	35%	9%
Meerzicht-oost	33%	11%
Buytenwegh	37%	9%
De Leyens	7%	1%
Seghwaert-z-w	17%	2%
Seghwaert-n-o	22%	4%
Noordhove-west	31%	4%
Noordhove-oost	23%	3%
Rokkeveen-west	12%	1%
Rokkeveen-oost	16%	2%
Oosterheem-z-w	39%	5%
Oosterheem-n-o	35%	4%
Overig *	27%	3%
Totaal	30%	5%

* Overig = Industriegebied, Buitengebied en onbekend

BIJLAGE V Regelingen

Kenmerken van de huishoudens per regeling

1. Bijzondere bijstand

	Aantal	%	Minima (110%)	Bereik
Bron van het inkomen				
WWB	648	60%	1.887	34%
AOW	189	18%	1.204	16%
Overig inkomen	237	22%	1.731	14%
Huishoudtype				
Alleenstaand	431	40%	2.117	20%
Eénouder gezin	393	37%	1.437	27%
Meerpers. z. kinderen	68	6%	508	13%
Meerpers. m. kinderen	182	17%	760	24%
Leeftijd oudste in het gezin				
Oudste persoon 18-26	89	8%	311	29%
Oudste persoon 27-40	210	20%	862	24%
Oudste persoon 41-64	585	54%	2.435	24%
Oudste persoon 65+	189	18%	1.202	16%
Duur minimuminkomen				
Tot een jaar	77	7%	410	19%
1 tot 3 jaar	251	23%	1.514	17%
3 jaar en langer	746	69%	2.898	26%
Totaal	1.074	100%	4.822	22%

2. Collectieve ziektekostenverzekering

	Aantal	%	Minima (110%)	Bereik
Bron van het inkomen				
WWB	974	50%	1.887	52%
AOW	432	22%	1.204	36%
Overig inkomen	523	27%	1.731	30%
Huishoudtype				
Alleenstaand	866	45%	2.117	41%
Eénouder gezin	566	29%	1.437	39%
Meerpers. z. kinderen	191	10%	508	38%
Meerpers. m. kinderen	306	16%	760	40%
Leeftijd oudste in het gezin				
Oudste persoon 18-26	67	3%	311	22%
Oudste persoon 27-40	275	14%	862	32%
Oudste persoon 41-64	1.145	59%	2.435	47%
Oudste persoon 65+	431	22%	1.202	36%
Duur minimuminkomen				
Tot een jaar	61	3%	410	15%
1 tot 3 jaar	358	19%	1.514	24%
3 jaar en langer	1.510	78%	2.898	52%
Totaal	1.929	100%	4.822	40%

3. ZoetermeerPas

	Aantal	%	Minima (120%)	Bereik
Bron van het inkomen				
WWB	1.810	40%	1.887	96%
AOW	1.064	24%	1.500	71%
Overig inkomen	1.644	36%	2.528	65%
Huishoudtype				
Alleenstaand	1.849	41%	2.555	72%
Eénouder gezin	1.349	30%	1.680	80%
Meerpers. z. kinderen	483	11%	657	74%
Meerpers. m. kinderen	837	19%	1.023	82%
Leeftijd oudste in het gezin				
Oudste persoon 18-26	257	6%	379	68%
Oudste persoon 27-40	784	17%	1.054	74%
Oudste persoon 41-64	2.400	53%	2.967	81%
Oudste persoon 65+	1.062	24%	1.498	71%
Duur minimuminkomen				
Tot een jaar	741	16%	954	78%
1 tot 3 jaar	991	22%	1.791	55%
3 jaar en langer	2.786	62%	3.170	88%
Totaal	4.518	100%	5.915	76%

4. Toeslag ouderen

	Aantal	%	Minima (110%)	Bereik
Bron van het inkomen				
WWB	--	--	--	--
AOW	337	100%	1.202	28%
Overig inkomen	--	--	--	--
Huishoudtype				
Alleenstaand	250	74%	845	30%
Eénouder gezin	10	3%	47	21%
Meerpers. z. kinderen	67	20%	250	27%
Meerpers. m. kinderen	10	3%	60	17%
Leeftijd oudste in het gezin				
Oudste persoon 18-26	--	--	--	--
Oudste persoon 27-40	--	--	--	--
Oudste persoon 41-64	--	--	--	--
Oudste persoon 65+	337	100%	1.202	28%
Duur minimuminkomen				
Tot een jaar	0	0%	20	0%
1 tot 3 jaar	24	7%	125	19%
3 jaar en langer	313	93%	1.057	30%
Totaal	337	100%	1.202	28%

5. Toeslag gehandicapten en zieken

Kenmerken huishoudens

Toeslag gehandicapten en zieken

	Aantal	%
Bron van het inkomen		
WWB	201	69%
AOW	16	5%
Overig inkomen	74	25%
Huishoudtype		
Alleenstaand	169	58%
Eénouder gezin	75	26%
Meerpers. z. kinderen	25	9%
Meerpers. m. kinderen	22	8%
Leeftijd oudste in het gezin		
Oudste persoon 18-26	8	3%
Oudste persoon 27-40	34	12%
Oudste persoon 41-64	233	80%
Oudste persoon 65+	16	5%
Duur minimuminkomen		
Tot een jaar	1	0%
1 tot 3 jaar	26	9%
3 jaar en langer	264	91%
Totaal	291	100%

6. Vergoeding schoolkosten

Kenmerken huishoudens met vergoeding schoolkosten

	Aantal	%	Doelgroep	Bereik
Bron van het inkomen				
WWB	556	49%	723	77%
AOW	10	1%	31	32%
Overig inkomen	566	50%	995	57%
Huishoudtype				
Eénouder gezin	737	65%	855	65%
Meerpersoons met kinderen	395	35%	894	64%
Leeftijd oudste in het gezin				
Oudste persoon < 18 jaar	7	1%	17	41%
Oudste persoon 18-26	12	1%	30	40%
Oudste persoon 27-40	333	29%	541	62%
Oudste persoon 41-64	770	68%	1130	68%
Oudste persoon 65+	10	1%	31	32%
Duur minimuminkomen				
Tot een jaar	4	0%	291	1%
1 tot 3 jaar	398	35%	619	64%
3 jaar en langer	730	64%	839	87%
Totaal	1.132	100%	1.749	65%

7. Langdurigheidstoeslag

	Aantal	%	Minima (100%)	Bereik
Bron van het inkomen				
WWB	878	93%	1.263	70%
AOW	--	--	--	--
Overig inkomen	70	7%	532	13%
Huishoudtype				
Alleenstaand	392	41%	638	61%
Eénouder gezin	386	41%	740	52%
Meerpers. z. kinderen	58	6%	98	59%
Meerpers. m. kinderen	112	12%	319	35%
Leeftijd oudste in het gezin				
Oudste persoon 18-26	10	1%	58	17%
Oudste persoon 27-40	153	16%	340	45%
Oudste persoon 41-64	785	83%	1.397	56%
Oudste persoon 65+	--	--	--	--
Duur minimuminkomen				
Tot een jaar	--	--	--	--
1 tot 3 jaar	--	--	--	--
3 jaar en langer	948	100%	1.795	53%
Totaal	948	100%	1.795	53%